



Plenarhandling

A9-0014/2021

3.2.2021

BETÄNKANDE

om genomförandet av rådets direktiv 2000/78/EG om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet i ljuset av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (2020/2086(INI))

Utskottet för sysselsättning och sociala frågor

Föredragande: Katrin Langensiepen

INNEHÅLL

	Sida
MOTIVERING – BAKGRUND OCH SLUTSATSER	3
FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION	10
YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR MEDBORGERLIGA FRI- OCH RÄTTIGHETER SAMT RÄTTSLIGA OCH INRIKES FRÅGOR.....	29
YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR KVINNORS RÄTTIGHETER OCH JÄMSTÄLLDHET MELLAN KVINNOR OCH MÄN.....	36
YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR FRAMSTÄLLNINGAR	42
INFORMATION OM ANTAGANDET I DET ANSVARIGA UTSKOTTET	49
SLUTOMRÖSTNING MED NAMNUPPROP I DET ANSVARIGA UTSKOTTET	50

MOTIVERING – BAKGRUND OCH SLUTSATSER

Att ha ett jobb har stor betydelse i livet. Det är mycket viktigt för den mänskliga interaktionen, för att tjäna ihop så mycket som krävs för att leva ett lyckligt och hälsosamt liv, för att förverkliga vår mänskliga potential och för att bli en del av samhället. Vi, det vill säga personer med funktionsnedsättning, berövas dock systematiskt vår ”rätt att arbeta”¹, en rätt som skyddas och främjas av flera internationella dokument om mänskliga rättigheter och av EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna, och vi är utestängda från arbetsmarknaden. Överallt i EU betalar arbetsgivare ofta hellre böter än anställer oss.

Den officiella statistiken över funktionsnedsättningar är knapphändig och oftast inte uppdelad på typ av funktionsnedsättning, ras/etniskt ursprung, sexuell läggning osv., och det finns nästan inga uppgifter om den typ av anställning som personer med funktionsnedsättning har tillgång till, men vi vet ändå detta: endast 50,6 % av alla personer med funktionsnedsättning har ett arbete (48,3 % av kvinnorna och 53,3 % av männen), jämfört med 74,8 % av alla personer utan funktionsnedsättning². Den senast tillgängliga statistiken visar att endast 20,7 % av alla kvinnor med funktionsnedsättning arbetar heltid, jämfört med 28,6 % av alla män med funktionsnedsättning³. Dessa siffror visar dock inte hur många som är anställda på den öppna arbetsmarknaden och omfattar inte personer med funktionsnedsättning som bor på institution och som betydligt mer sällan har ett jobb eller på något sätt deltar i samhället. Du hittar mer information nedan.

Självklart är arbetslivet inte det enda området där det är vanligt att vi med funktionsnedsättning diskrimineras. Men det är definitivt ett område som – genom garanterade lika rättigheter och möjligheter – skulle kunna förändra situationen i grunden för både personer med funktionsnedsättning och för hela samhället.

Våra samhällen är inte homogena. Vi har *alla* olika identiteter, förmågor, kunskaper och färdigheter, och i Europeiska unionen, som sätter stolthet i att leda kampen för grundläggande rättigheter, bör jämlikhet och icke-diskriminering säkerställas för alla, även personer med funktionsnedsättning, som i sin tur också är en heterogen grupp människor med flera samexisterande identiteter och förmågor.

Trots alla våra gemensamt överenskomna värden och fördrag berövas dock våra minoriteter, inbegripet personer med funktionsnedsättning, fortfarande ofta och systematiskt sina rättigheter, när det gäller allt från utbildning och tillgång till rättslig prövning och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter till rätten till ett självständigt liv fritt från våld och övergrepp, rätten till en tillfredsställande levnadsstandard, rätten till socialt skydd osv. Det är på tiden att vi alla förstår att vi alla har flera/intersektionella identiteter och att mänskliga rättigheter inte är något som vi borde be om utan det minsta som vi borde kunna ge varandra. Vi är ett samhälle präglad av mångfald, och mångfald är ett värde och en styrka som kommer att hjälpa oss att hantera de ständigt föränderliga lokala och globala utmaningarna. Vi, personer med funktionsnedsättning, med alla våra talanger och färdigheter, bidrar till denna mångfald.

¹ Artikel 15 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

² EU-Silc 2017.

³ Jämställdhetsindex 2019.

En av de vanligaste rättighetskränkningar som vi personer med funktionsnedsättning utsätts för är att vi inte får delta. Vid utarbetandet av detta betänkande har föredraganden därför bett om synpunkter från personer med funktionsnedsättning och organisationer som företräder dem genom en rad diskussioner i juni och juli i år samt under själva utarbetandet i augusti och september. Eftersom föredraganden är övertygad om att inte bara utarbetandet av detta betänkande utan även slutresultatet bör vara mer tillgängligt för personer med funktionsnedsättning har dessutom **en lättläst del** lagts till i betänkandet. Föredraganden tackar Aurelie Baranger, Christian Takow, Helen Portal, Fanny Lamon och Soufiane El Amrani för att ha utarbetat den lättlästa versionen.

Föredraganden vill också tacka de kollegor som deltog i våra samråd med berörda parter, nämligen

- ❖ Aurelie Baranger och Christian Takow från *Autism-Europe*,
- ❖ Claudia Rustige och Klaus Meyer zu Brickwedde från *Bundesarbeitsgemeinschaft Inklusionsfirmen*,
- ❖ Lars Bosselmann och Antoine Fobe från den europeiska sammanslutningen för synskadade,
- ❖ Marine Uldry och Haydn Hammersley från Europeiskt handikappforum,
- ❖ Natasa Kokic och Frank Sioen från *European Network on Independent Living*,
- ❖ Mark Wheatley och Jorge Crespo Garcia från Europeiska unionen för döva,
- ❖ Helen Portal från *Inclusion Europe*,
- ❖ Renee Jopp och Hildur Onnudottir från *International Federation for Spina Bifida and Hydrocephalus*, och
- ❖ Laura Marchetti, Marie Fallon Kund och Jonas Bull från *Mental Health Europe*.

Tack vare att de har delat med sig av sina kunskaper om och erfarenheter av de mest angelägna problemen och utmaningarna för personer med funktionsnedsättning och de rättighetskränkningar som de ofta utsätts för, och tack vare att de har tagit upp god praxis och hållbar politik och föreslagit förändringar som de skulle vilja se när det gäller EU:s politik och lagstiftning, har vi lyckats få en tydligare bild av hur arbetslivssituationen ser ut i verkligheten och sammanställa en mer omfattande kravlista.

Föredraganden vill också uttrycka sin tacksamhet och uppskattning till Jone Elizondo Urrestarazu, Equinets företrädare, för att vi har fått ta del av hennes ovärderliga insikt i de rättsliga aspekterna och verktygen för att hantera den arbetslivsrelaterade diskriminering som personer med funktionsnedsättning utsätts för i EU:s medlemsstater, och till Delia Ferri från *National University of Ireland Maynooth* och Mark Priestley från *University of Leeds*, framstående jurister från den akademiska världen och experter på funktionsnedsättning, som var vänliga att dela med sig av sin expertis och sina förslag om skydd av rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Föredraganden vill dessutom tacka Europeiska antirasistiska nätverket (ENAR), *European Roma Grassroots Organisations (ERGO) Network*, *ILGA-Europe* och plattformen för internationellt samarbete om papperslösa migranter (PICUM) för att de skickat in skriftliga bidrag som tar upp frågor om diskriminering på flera grunder. Slutligen är föredraganden tacksam för att ha fått möjlighet att samråda med experter från Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter om användning och insamling av jämlikhetsdata.

Alla dessa kollegor höll med om att ett jobb är livsavgörande. Några av dem uttryckte sig så här: ”Att ha ett meningsfullt jobb är definitivt ett av de starkaste uttrycken för inkludering. Det är bra både för den som är anställd och för kollegorna som får se inkludering i praktiken!”⁴; ”Utbildning och sysselsättning är avgörande för ett oberoende liv.”⁵; ”Arbete och sysselsättning betyder att man är en fullvärdig medlem i samhället och att man är en kollega, inte en bidragstagare. Människor definierar sig själva genom sitt arbete och genom att bidra till arbetslivet på ett meningsfullt sätt.”⁶; ”I en idealisk värld skulle arbete och sysselsättning innebära egenmakt, oberoende och fullständig delaktighet i samhället. Jag tror att det är detta vi måste sträva efter.”⁷

Föredraganden hoppas att vi inom en överskådlig framtid kommer att kunna se fördelarna med att ha inkluderande arbetsplatser och leva i ett inkluderande samhälle och att vi tillsammans kommer att leva upp till vårt officiella EU-motto ”Förenade i mångfalden”. Vi har dock fortfarande långt kvar. Vi hoppas att ni alla vill hjälpa oss att nå detta mål.



Lättläst version



Det här är ett betänkande från Europaparlamentet. Europaparlamentet är en plats där viktiga beslut om Europeiska unionen fattas.



27 länder ingår i Europeiska unionen. Det är det som är EU. Länderna har gått samman för att bli politiskt och ekonomiskt starkare.



EU skapar lagar om och tar itu med saker som är viktiga för de människor som bor i EU.



Alltför många personer med funktionsnedsättning saknar jobb i Europeiska unionen. De behandlas sämre än andra på grund av sin funktionsnedsättning. Det kallas diskriminering.



Det betyder att de inte kan vara en del av samhället. Det betyder att de är fattigare. Det betyder att de inte får visa

hur begåvade och skickliga de är.

Alltför många personer med funktionsnedsättning i Europeiska unionen arbetar bara i en skyddad verkstad. Skyddade verkstäder är platser där personer med funktionsnedsättning arbetar, åtskilda från andra.

Det betyder att de inte har några kollegor utan funktionsnedsättning. Det betyder att de tjänar mindre och har färre rättigheter än personer utan funktionsnedsättning.



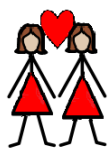
Kvinnor med funktionsnedsättning har ännu större problem. Det är svårare för kvinnor med funktionsnedsättning än för män med funktionsnedsättning att hitta ett jobb. Kvinnor med funktionsnedsättning tjänar mindre än män med funktionsnedsättning.



Kvinnor med funktionsnedsättning utsätts ofta för sexuella trakasserier och övergrepp. Sexuella trakasserier är när någon tvingar en annan person att prata om sex eller ber om en sexuell tjänst. Övergrepp är när någon behandlar dig illa.



Personer med funktionsnedsättning som är färgade eller från en annan kultur kan ha ännu svårare att hitta och behålla ett jobb. En romsk person med funktionsnedsättning är till exempel ofta fattigare än andra personer med funktionsnedsättning.



Personer med funktionsnedsättning med en annan sexuell läggning utsätts också för mer diskriminering. Det kan vara svårare för dem att hitta ett jobb och de kan behandlas illa på jobbet.



Vi vill förändra den här situationen. Vi har skrivit det här betänkandet med hjälp av personer med funktionsnedsättning. Vi kräver att mycket förändras i Europa.

Det här vill vi förändra:

⁴ Lars Bosselmann, Den europeiska sammanslutningen för synskadade.

⁵ Senada Halilcevic, *Inclusion Europe*.

⁶ Claudia Rustige, *Bundesarbeitsgemeinschaft Inklusionsfirmen e.V.*

⁷ Marine Uldry, Europeiskt handikappforum.

Vi vill ha en funktionsnedsättningskvot i Europeiska unionen.
En kvot är när de anställda i ett företag består av ett visst antal personer med funktionsnedsättning.

Det betyder att alla stora företag
måste anställa personer med funktionsnedsättning.



Vi vill att företagen ska erbjuda skälig anpassning.
Det betyder att företagen gör förändringar
så att personer med funktionsnedsättning kan jobba där.



Vi vill att personer med funktionsnedsättning
ska få stöd så att de kan hitta ett bra jobb.
Vi vill att personer med funktionsnedsättning
ska få stöd så att de kan utföra sitt arbete.
Vi vill att det ska finnas stödpersoner
så länge personerna med funktionsnedsättning behöver hjälp.



Vi vill att personer med funktionsnedsättning
inte ska förlora sina förmåner om de börjar arbeta.
Förmåner är de bidrag som en person med funktionsnedsättning
får från staten på grund av funktionsnedsättningen.
Vi vill att personer med funktionsnedsättning
ska få lika mycket betalt som personer utan funktionsnedsättning
för samma arbete.
Vi vill att personer med funktionsnedsättning
ska känna sig säkra på sin arbetsplats.



Vi vill ha ett samhälle
där personer med funktionsnedsättning gör nytta.
Det betyder att vi erkänner
hur begåvade de är och hur hårt de arbetar.

ARBETSLIVSSITUATIONEN FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING I SIFFROR

För att visa på de allvarliga effekterna av den ojämlikhet och diskriminering som personer med funktionsnedsättning utsätts för på arbetsmarknaden kommer föredraganden uppmärksamma de senast tillgängliga resultaten från studier och forskning, som även visar heterogeniteten och mångfalden inom gruppen:

Arbetslösheten bland personer med funktionsnedsättning (17,1 %) är nästan dubbelt så hög som bland befolkningen i stort (10,2 %)⁸, och personer med funktionsnedsättning är arbetslösa längre än personer utan funktionsnedsättning, oavsett kvalifikationer.

Arbetslösheten är högst bland **unga med funktionsnedsättning** (åldersgruppen 16–24 år) – 24,9 % av dem är arbetslösa, jämfört med 16,6 % av befolkningen i stort, vilket är direkt kopplat till utbildningsmöjligheter.⁹

Kvinnor med funktionsnedsättning, som utgör 16 % av det totala antalet kvinnor och 60 % av det totala antalet personer med funktionsnedsättning i EU, utsätts fortfarande för diskriminering på flera grunder och intersektionell diskriminering på livets alla områden. Endast 20,7 % av kvinnorna med funktionsnedsättning är heltidsanställda, jämfört med 28,6 % bland männen med funktionsnedsättning¹⁰. Andelen kvinnor med funktionsnedsättning som står utanför arbetskraften är över två tredjedelar av det totala antalet kvinnor i arbetsför ålder (16–64 år).

Det finns över 30 miljoner **blinda och synsvaga personer** i Europa. Den genomsnittliga arbetslösheten bland dem är 75 % – och ännu högre bland kvinnor – vilket leder till social utestängning och fattigdom¹¹.

Det finns omkring en miljon **döva teckenspråkanvändare** i EU och 51 miljoner personer med nedsatt hörsel, varav många också använder teckenspråk¹², vars arbetslöshet är underrapporterad och relativt outforskad.

Det finns omkring sju miljoner personer med intellektuell funktionsnedsättning i EU, vars sysselsättningsnivå är mycket låg.¹³

Uppskattningar visar att i Europa är endast omkring 10 % av alla **personer med autismspektrumtillstånd** anställda, ofta i deltid- och låglönejobb, i lågkvalificerade jobb eller i skyddade miljöer¹⁴.

29,5 % av alla kvinnor med funktionsnedsättning och 27,5 % av alla män med funktionsnedsättning¹⁵ löper risk att drabbas av **fattigdom** och social utestängning i EU,

⁸ EU-Silc 2017.

⁹ ANED 2019.

¹⁰ Jämställdhetsindex 2019.

¹¹ http://euroblind.org/sites/default/files/documents/once_ebu_employment_report_en.pdf.

¹² https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2016-0442_SV.html.

¹³ *Inclusion Europe*.

¹⁴ https://autismeurope.org/wp-content/uploads/2014/03/Report-on-autism-and-employment_EN.pdf.

¹⁵ EU-Silc 2018.

jämfört med 22,4% av den totala befolkningen. **Förvärvsarbetande** med funktionsnedsättning löper större risk att drabbas av **fattigdom** än förvärvsarbetande utan funktionsnedsättning (11 % jämfört med 9,1 %) ¹⁶ på grund av merkostnaden för deras funktionsnedsättning, på grund av att de tjänar mindre än sina kollegor med motsvarande tjänst och att de befordras mer sällan ¹⁷ och förlorar sitt funktionsnedsättningsbidrag då de förvärvsarbetar. Risken för fattigdom är högre för dem som uppger att de har en allvarlig funktionsnedsättning.

Ett oproportionerligt stort antal personer med funktionsnedsättning är **hemlösa** ¹⁸, och personer med funktionsnedsättning löper större risk att bli hemlösa ¹⁹.

På grund av de kumulativa effekterna av diskriminering på flera grunder förväntas **romska personer med funktionsnedsättning** möta fler hinder, uppleva större arbetslöshet, allvarigare fattigdom och mindre tillgång till utbildning och tjänster än sina jämlikar utan funktionsnedsättning. ²⁰

Hbti-personer med funktionsnedsättning möter fler hinder i arbetslivet – 16 % av dem rapporterar att de inte har fått ett jobb eller befordrats på grund av sin identitet jämfört med 10 % för anställda hbti-personer i allmänhet. En av fyra hbti-personer med funktionsnedsättning har utsatts för nedsättande kommentarer, mobbning och övergrepp och har fått sin sexualitet avslöjad utan sitt samtycke. ²¹

En aktuell EU-omfattande undersökning med personer med funktionsnedsättning visar att 96 % av dem anser att det inte finns tillräcklig **tillgång till den öppna arbetsmarknaden** eller att tillgången måste förbättras, att bara 10 % av dem anser att den befintliga lagstiftningen är tillräcklig för att skydda personer med funktionsnedsättning mot diskriminering på den öppna arbetsmarknaden och att 18 % av dem inte var medvetna om någon lagstiftning i deras land som skyddar dem mot diskriminering. ²²

¹⁶ <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/pdfscache/34425.pdf>.

¹⁷ <https://www.equalityhumanrights.com/sites/default/files/research-report-107-the-disability-pay-gap.pdf>.

¹⁸ <https://social.un.org/publications/UN-Flagship-Report-Disability-Final.pdf>.

¹⁹ <https://www.housingrightswatch.org/content/homelessness-and-disabilities-impact-recent-human-rights-developments-policy-and-practice%E2%80%8B>.

²⁰ <https://www.ecmi.de/publications/studies/8-not-even-in-the-margins-where-are-roma-with-disabilities>.

²¹ https://www.stonewall.org.uk/system/files/lgbt_in_britain_work_report.pdf.

²² Undersökningen genomfördes av det europeiska nätverket för ett oberoende liv.

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

om genomförandet av rådets direktiv 2000/78/EG om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet i ljuset av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (2020/2086(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget), fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (stadgan),
- med beaktande av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (FN:s CRPD-konvention), som trädde i kraft i EU den 21 januari 2011 i enlighet med rådets beslut 2010/48/EG av den 26 november 2009 om ingående från Europeiska gemenskapens sida av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning,
- med beaktande av de allmänna kommentarerna från FN:s CRDP-kommitté om genomförandet av CRDP-konventionen, i synnerhet den allmänna kommentaren nr 2 (2014) om tillgänglighet, den allmänna kommentaren nr 3 (2016) av den 26 augusti 2016 om kvinnor och flickor med funktionsnedsättning, den allmänna kommentaren nr 5 (2017) av den 27 oktober 2017 om rätten att leva självständigt och att delta i samhället. samt den allmänna kommentaren nr 6 (2018) av den 26 april 2018 om jämlikhet och icke-diskriminering,
- med beaktande av de avslutande kommentarerna från FN:s CRDP-kommitté av den 2 oktober 2015 om Europeiska unionens inledande rapport,
- med beaktande av den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna,
- med beaktande av Agenda 2030 för hållbar utveckling (FN:s agenda 2030) och dess mål för hållbar utveckling,
- med beaktande av FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor,
- med beaktande av den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna,
- med beaktande av Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (Istanbulkonventionen),
- med beaktande av den europeiska pelaren för sociala rättigheter,
- med beaktande av Europa 2020-målet som rör kampen mot fattigdom och social utestängning,

- med beaktande av rådets direktiv 2000/78/EG av den 27 november 2000 om inrättande av en allmän ram för likabehandling (direktivet om likabehandling i arbetslivet)¹,
- med beaktande av rådets direktiv 2000/43/EG av den 29 juni 2000 om genomförandet av principen om likabehandling av personer oavsett deras ras eller etniska ursprung²,
- med beaktande av kommissionens förslag till rådets direktiv om genomförande av principen om likabehandling av personer oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning (COM(2008)0426) och parlamentets ståndpunkt av den 2 april 2009 om detta förslag³,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 av den 26 oktober 2016 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer⁴,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 av den 17 april 2019 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster⁵,
- med beaktande av förordningar som fastställer allmänna bestämmelser för EU:s finansieringsprogram inom den fleråriga budgetramen, särskilt Europeiska socialfonden (ESF), ungdomssysselsättningsinitiativet, Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu), Erasmusprogrammet och Fonden för en rättvis omställning, som ger ekonomiskt stöd från EU för att förbättra situationen för personer med funktionsnedsättning,
- med beaktande av rådets direktiv (89/391/EEG) av den 12 juni 1989 om åtgärder för att främja förbättringar av arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet⁶, särskilt arbetsgivarens skyldighet att garantera arbetstagarnas säkerhet och hälsa i varje aspekt som är kopplad till arbete och det faktum att de inte får införa ekonomiska kostnader för arbetstagarna för att fullgöra denna skyldighet
- med beaktande av kommissionens meddelande av den 15 november 2010 *EU:s handikappstrategi 2010–2020: Nya åtgärder för ett hinderfritt samhälle i EU* (COM(2010)0636) (handikappstrategi),
- med beaktande av arbetsdokumentet av den 2 februari 2017 från kommissionens avdelningar med en lägesrapport för genomförandet av EU:s handikappstrategi 2010–2020 (SWD(2017)0029),
- med beaktande av kommissionens rekommendation av den 22 juni 2018 om standarder för jämlikhetsorgan⁷,

¹ EGT L 303, 2.12.2000, s. 16.

² EGT L 180, 19.7.2000, s. 22.

³ EUT C 137 E, 27.5.2010, s. 68.

⁴ EUT L 327, 2.12.2016, s. 1.

⁵ EUT L 151, 7.6.2019, s. 70.

⁶ EGT L 183, 29.6.1989, s. 1.

⁷ EUT L 167, 4.7.2018, s. 28.

- med beaktande av kommissionens pilotprojekt från 2013 om ett EU-intyg om funktionsnedsättning,
- med beaktande av sin resolution av den 8 juli 2020 om rättigheter för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras familjer under covid-19-krisen⁸,
- med beaktande av sin resolution av den 18 juni 2020 om EU:s handikappstrategi efter 2020⁹,
- med beaktande av sin resolution av den 11 november 2018 om situationen för kvinnor med funktionsnedsättning¹⁰,
- med beaktande av sin resolution av den 30 november 2017 om genomförandet av EU:s handikappstrategi¹¹,
- med beaktande av sin resolution av den 7 juli 2016 om genomförandet av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, med särskilt beaktande av de avslutande iakttagelserna från FN:s CRPD-kommitté¹²,
- med beaktande av sin resolution av den 20 maj 2015 om den förteckning över frågor som FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning har antagit i samband med Europeiska unionens inledande rapport¹³,
- med beaktande av sin resolution av den 25 oktober 2011 om rörlighet och integrering av personer med funktionsnedsättning och EU:s handikappstrategi 2010–2020¹⁴,
- med beaktande av sin resolution av den 6 maj 2009 om aktiv inkludering av människor som är utestängda från arbetsmarknaden¹⁵,
- med beaktande av sina resolutioner av den 17 juni 1988 om teckenspråk för döva¹⁶, av den 18 november 1998 om teckenspråk¹⁷ och av den 23 november 2016 om teckenspråk och professionella teckenspråkstolkare¹⁸,
- med beaktande av sin resolution av den 17 april 2020 om en samordnad EU-insats mot covid-19-pandemin och dess konsekvenser¹⁹,

⁸ Antagna texter, P9_TA(2020)0183.

⁹ Antagna texter, P9_TA(2020)0156.

¹⁰ EUT C 363, 28.10.2020, s. 164.

¹¹ EUT C 356, 4.10.2018, s. 110.

¹² EUT C 101, 16.3.2018, s. 138.

¹³ EUT C 353, 27.9.2016, s. 41.

¹⁴ EUT C 131 E, 8.5.2013, s. 9.

¹⁵ EUT C 212 E, 5.8.2010, s. 23.

¹⁶ EGT C 187, 18.7.1988, s. 236.

¹⁷ EGT C 379, 7.12.1998, s. 66.

¹⁸ EUT C 224, 27.6.2018, s. 68.

¹⁹ Antagna texter, P9_TA(2020)0054.

- med beaktande av sin resolution av den 16 januari 2019 om situationen för de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionen 2017²⁰,
- med beaktande av sin resolution av den 15 september 2016 om tillämpning av rådets direktiv 2000/78/EG av den 27 november 2000 om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet²¹,
- med beaktande av relevanta studier från sin utredningsavdelning A, särskilt studien *Discrimination and Access to Employment for Female Workers with Disabilities* från 2017, och studien *Reasonable Accommodation and Sheltered Workshops for People with Disabilities: Cost and Returns of Investments* från 2015,
- med beaktande av relevanta studier från Europaparlamentets utredningstjänst, särskilt de europeiska genomförandebedömningarna från 2016 om EU:s genomförande av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, och EU:s offentliga förvaltningars skyldigheter enligt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning,
- med beaktande av Europeiska unionens domstols växande rättspraxis om tolkningen av direktiv 2000/78/EG,
- med beaktande av Europeiska ombudsmannens årsrapport 2018 och 2019,
- med beaktande av Europeiska ombudsmannens strategiska undersökningar av hur kommissionen säkerställer att personer med funktionsnedsättning har tillgång till kommissionens webbplatser (OI/6/2017/EA), hur kommissionen behandlar personer med funktionsnedsättning inom ramen för det gemensamma sjukförsäkringssystemet för EU:s personal (OI/4/2016/EA) och dess beslut i den samlade undersökningen i samband med ärendena 1337/2017/EA och 1338/2017/EA om tillgänglighet för synskadade kandidater till de urvalsförfaranden som anordnas av byrån för uttagningsprov för rekrytering av personal,
- med beaktande av Europeiska ombudsmannens undersökning på eget initiativ om respekten för de grundläggande rättigheterna i genomförandet av EU:s sammanhållningspolitik (OI/8/2014/AN),
- med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande över utformningen av EU:s agenda för rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2020–2030,
- med beaktande av de tematiska rapporterna från Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, inbegripet dess bulletiner om covid-19-pandemin,
- med beaktande av kompendiet över praxis beträffande jämlikhetsdata och riktlinjerna för förbättrad insamling och användning av jämlikhetsdata (riktlinjer för jämlikhetsdata) som utarbetats av undergruppen för jämlikhetsdata inom EU:s högnivågrupp för icke-diskriminering, jämlikhet och mångfald,

²⁰ EUT C 411, 27.11.2020, s. 94.

²¹ EUT C 204, 13.6.2018, s. 179.

- med beaktande av Europeiska jämställdhetsinstitutets jämställdhetsindex,
- med beaktande av FN:s vägledande principer om företag och mänskliga rättigheter,
- med beaktande av rapporterna och rekommendationerna från organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning, särskilt *Autism-Europe*, *Bundesarbeitsgemeinschaft Inklusionsfirmen*, den europeiska sammanslutningen för synskadade, Europeiskt handikappforum, det europeiska nätverket för ett oberoende liv, Europeiska unionen för döva, *Inclusion Europe*, *International Federation for Spina Bifida and Hydrocephalus* samt *Mental Health Europe*, samt rapporterna och rekommendationerna från *Equinet* och akademiker som arbetar med rättigheter för personer med funktionsnedsättning,
- med beaktande av artikel 54 i arbetsordningen och artikel 1.1 e och bilaga 3 i talmanskonferensens beslut av den 12 december 2002 om förfarandet för beviljande av tillstånd att utarbeta initiativbetänkanden,
- med beaktande av yttrandena från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor och utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhet mellan kvinnor och män,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för sysselsättning och sociala frågor (A9-0014/2021), och av följande skäl:
 - A. Personer med funktionsnedsättning²² har rätt att fullt ut delta på arbetsmarknaden och i samhället, men de förvägras ofta sina grundläggande rättigheter i EU. De är till övervägande del uteslutna från den öppna arbetsmarknaden och förvägras sin rätt att arbeta på samma villkor som andra eller har stora svårigheter att få lika tillgång till och lika förutsättningar att delta på arbetsmarknaden.
 - B. Personer med funktionsnedsättning fortsätter att utsättas för diskriminering på flera grunder och intersektionell diskriminering och att missgynnas på grund av deras funktionsnedsättning, kön, ras, etnisk tillhörighet, ålder, religion eller övertygelse, sexuell läggning, migrationsstatus eller socioekonomisk bakgrund, inklusive deras utbildningsnivå. Diskriminering förekommer under arbetslivets olika faser och börjar vid rekryteringen, vilket kan leda till social utestängning av personer med funktionsnedsättning. Diskriminering och bristande mångfald på arbetsplatsen medför betydande mänskliga och ekonomiska kostnader.
 - C. I stadgan förbjuds diskriminering oavsett grund, bland annat på grund av funktionsnedsättning, och rättigheterna för personer med funktionsnedsättning erkänns²³.
 - D. EU anslöt sig till FN:s CRPD-konvention i december 2010, och konventionen trädde i kraft för EU i januari 2011. FN:s CRPD-konvention är bindande för EU, dess

²² Vi tillämpar begreppet ”personer med funktionsnedsättning” i enlighet med artikel 1 i FN:s CRPD-konvention. Personer med funktionsnedsättning inbegriper personer med varaktiga fysiska, psykiska, intellektuella eller sensoriska funktionsnedsättningar, vilka i samspel med olika hinder kan hindra dem från att fullständigt och faktiskt delta i samhället på lika villkor som andra.

²³ Artikel 21 och 26 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

institutioner och dess medlemsstater, vilka har en direkt skyldighet att genomföra den fullt ut, inbegripet dess artikel 27 om arbete och sysselsättning. Sedan den antogs har vissa, men inte tillräckligt många framsteg gjorts för att uppnå målen i FN:s CRPD-konvention.

- E. EU är därför skyldig att agera på ett sätt som är förenligt med FN:s CRPD-konvention, och Europeiska unionens domstol är skyldig att tolka EU-lagstiftningen, inbegripet direktivet om likabehandling i arbetslivet, på ett sätt som är förenligt med FN:s CRPD-konvention.
- F. FN:s CRPD-konvention avvisar den medicinska modellen för funktionsnedsättning och stöder i stället den människorättsbaserade och den socialt kontextuella modellen av funktionsnedsättning. FN:s CRPD-konvention kräver delaktighet och jämlikhet för personer med funktionsnedsättning. FN:s CRPD-konvention erkänner rätten för personer med funktionsnedsättning att arbeta på samma villkor som alla andra, att ha frihet att välja yrke, att bli accepterade och att arbeta i en öppen, inkluderande och tillgänglig arbetsmiljö.
- G. I enlighet med definitionen och kraven i FN:s CRPD-konvention framgår att skälig anpassning fokuserar på en individs särskilda behov, medan positiv särbehandling gäller för en hel grupp som utsätts för potentiell diskriminering. Båda behövs för att garantera mångfald på arbetsplatsen och säkerställa att personer med funktionsnedsättning också kan utöva sin rätt att arbeta. Det saknas tydliga EU-riktlinjer för skälig anpassning, som är något arbetsgivarna inte riktigt förstår och som ofta inte finns eller inte finns i tillräcklig utsträckning. Skälig anpassning utifrån behoven hos arbetstagare med funktionsnedsättning har stor betydelse för kvaliteten på deras arbete, deras karriärutsikter och arbetets hållbarhet.
- H. En av de viktigaste aspekterna av sysselsättning för personer med funktionsnedsättning är deras deltagande i samhällslivet och övergången från institutionellt till samhällsbaserat stöd. Avinstitutionaliseringen i medlemsstaterna bör slutföras, eftersom personer med funktionsnedsättning har rätt att leva i samhället och vara fullständigt integrerade i det. Avinstitutionaliseringen varierar dock i medlemsstaterna, och trots att man i EU antagit strategier och anslagit betydande medel bor fortfarande en miljon människor på institution.
- I. Direktivet om likabehandling i arbetslivet (direktivet), som trädde i kraft 2000, är för närvarande EU:s viktigaste rättsliga instrument för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning skyddas mot diskriminering. EU och medlemsstaterna har delad befogenhet när det gäller att säkerställa jämlikhet och icke-diskriminering.
- J. Direktivet är endast delvis anpassat till FN:s CRPD-konvention, eftersom det inte tar upp den människorättsbaserade modellen för funktionsnedsättning, inte uppmärksammar diskriminering på grund av förmodad eller framtida funktionsnedsättning, inte fokuserar på intersektionell diskriminering, inte kräver att medlemsstaterna ska vidta åtgärder för positiv särbehandling, inte omfattar livets alla områden i enlighet med kraven i FN:s CRPD-konvention utan är begränsat till arbetsliv och yrkesutbildning, inte tar upp den fria rörligheten i arbetssyfte, inte kräver att det inrättas oberoende övervakningsmekanismer, inte föreskriver ett systemiskt deltagande

av personer med funktionsnedsättning eller de organisationer som företräder dem i övervakningen, och inte omfattar någon skyldighet att samla in uppdelade uppgifter.

- K. Direktivet ställer inget rättsligt krav på medlemsstaterna att utse ett jämlikhetsorgan som ska arbeta med diskriminering på grund av funktionsnedsättning, vilket är mycket problematiskt eftersom jämlikhetsorgan spelar en central roll i genomförandet av direktiv om lika behandling inom ramen för deras behörighet, såsom kön, ras och etniskt ursprung.
- L. Insamling av jämförbara jämlikhetsdata är avgörande för evidensbaserad politik och beslutsfattande. Det saknas framför allt officiell statistik om personer med funktionsnedsättning i institutionsvård och om särdrag såsom ras/etniskt ursprung eller sexuell läggning, vilket också har påpekats i riktlinjerna för jämlikhetsdata. Förordning (EU) nr 2019/1700²⁴ kommer att avsevärt förbättra situationen vad gäller hushållsundersökningar om sysselsättning, uppgifter uppdelade efter typ av funktionsnedsättning och uppgifter om ursprungsland (första och andra generationen), och man planerar pilotstudier om personer på institution. Det kommer fortfarande finnas brister som bör åtgärdas.
- M. Endast 50,6 % av personer med funktionsnedsättning är sysselsatta (48,3 % av kvinnorna och 53,3 % av männen) jämfört med 74,8 % av personer utan funktionsnedsättning²⁵. Personer med funktionsnedsättning som bor på institution eller anses oförmögna att arbeta ingår inte i denna statistik²⁶. Siffrorna visar inte arbetets art, kvalitet och villkor, exempelvis om huruvida arbetet tillhandahålls på den öppna arbetsmarknaden, eller om arbetstagarstatus med arbetstagar rättigheter och minimilön garanteras. Personer med funktionsnedsättning är en blandad grupp som ofta utsätts för intersektionell diskriminering, vars kumulativa effekter har en påtaglig inverkan på deras sysselsättning.
- N. I vissa medlemsstater är en majoritet av personer med funktionsnedsättning anställda i skyddade verkstäder. Sådana skyddade verkstäder bör syfta till att främja inkludering, rehabilitering och en så snabb övergång till den öppna arbetsmarknaden som möjligt. Skyddade verkstäder är ofta en segregerad miljö där arbetstagare med funktionsnedsättning inte har någon arbetstagarstatus eller garanterad minimilön och inte heller några arbetstagar rättigheter. Detta utgör en uppenbar kränkning av FN:s CRPD-konvention. I vissa medlemsstater används skyddade verkstäder för närvarande som en övergång till den öppna arbetsmarknaden. Forskning på europeisk nivå om mångfalden i skyddade verkstäder (ibland även kallad skyddad anställning) och hur de ser ut, skulle kunna bidra till att identifiera bästa praxis, förbättra debatten och säkerställa efterlevnad av EU-lagstiftningen och FN:s CRPD-konvention. Inkluderande modeller för sysselsättning med stöd kan, om de är rättighetsbaserade och erkänns som

²⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1700 av den 10 oktober 2019 om fastställande av en gemensam ram för europeisk statistik om personer och hushåll, som grundas på uppgifter på individnivå som samlas in genom urvalsundersökningar, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 808/2004, (EG) nr 452/2008 och (EG) nr 1338/2008 samt om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1177/2003 och rådets förordning (EG) nr 577/98.

²⁵ EU-statistik över inkomst- och levnadsvillkor (EU-SILC) 2017.

²⁶ Samma som ovan.

sysselsättning, respektera rättigheterna för personer med funktionsnedsättning och bidra till inkludering och en övergång till den öppna arbetsmarknaden.

- O. Arbetslösheten bland personer med funktionsnedsättning (17,1 %) är nästan dubbelt så hög som bland den allmänna befolkningen (10,2 %) ²⁷, och arbetslösheten bland personer med funktionsnedsättning är mer långvarig än bland personer utan funktionsnedsättning, oavsett kvalifikationer.
- P. Arbetslösheten är högst bland unga personer med funktionsnedsättning (i åldrarna 16–24 år), där 24,9 % är arbetslösa jämfört med 16,6 % bland befolkningen i allmänhet. Denna skillnad har en direkt koppling till utbildningsmöjligheter.
- Q. Kvinnor med funktionsnedsättning, som utgör 16 % av den totala kvinnliga befolkningen och 60 % av den totala befolkningen med funktionsnedsättning i EU, fortsätter att utsättas för diskriminering på flera grunder samt intersektionell diskriminering inom livets alla områden. Andelen kvinnor med funktionsnedsättning som står utanför arbetskraften är över två tredjedelar högre än den hos det totala antalet kvinnor i arbetsför ålder (16–64 år). Endast 20,7 % av kvinnor med funktionsnedsättning arbetar heltid, jämfört med 28,6 % av män med funktionsnedsättning.
- R. Det är framför allt kvinnor som tar ansvar för hemmet, och de utgör den stora majoriteten av omsorgsgivarna för personer med funktionsnedsättning. Ensamstående mödrar som tar hand om barn med funktionsnedsättning löper stor risk för fattigdom och social utestängning. Åldersdiskriminering drabbar alla åldersgrupper, i kombination med eventuella stereotyper och hinder. Det är ofta äldre kvinnor med funktionsnedsättning som ensamma tar hand om andra familjemedlemmar med funktionsnedsättning. Detta får direkta konsekvenser för deras risk att hamna i fattigdom och socialt utanförskap, påverkar deras tillgång till sysselsättning och deras yrkesmässiga utveckling och kan ha negativa effekter på deras arbetsvillkor.
- S. Det finns mer än 30 miljoner blinda och synsvaga personer i Europa. Den genomsnittliga arbetslösheten bland dem är 75 % – och ännu högre bland kvinnor – vilket leder till social utestängning och fattigdom ²⁸. Det finns omkring en miljon döva teckenspråkanvändare i EU och 51 miljoner personer med nedsatt hörsel, varav många också använder teckenspråk och vars arbetslöshet är underrapporterad och inte tillräckligt utforskad. Det finns omkring sju miljoner personer med intellektuell funktionsnedsättning i EU, vars sysselsättningsnivå är betydligt lägre än genomsnittet ²⁹. Uppskattningar visar att endast omkring 10 % av alla personer med autismspektrumtillstånd i hela Europa har en anställning, ofta deltids- eller låglönejobb, lågkvalificerade jobb eller jobb i skyddade miljöer ³⁰.
- T. Bland personer med funktionsnedsättning löper 29,5 % av kvinnorna och 27,5 % av männen risk att drabbas av fattigdom och social utestängning i EU, jämfört med 22,4 %

²⁷ EU-SILC 2017.

²⁸ ONCE och European Blind Union *Report on the situation of blind and aighted persons relating employment in Europe after 10 years of the United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities: Challenges and Opportunities*, oktober 2019.

²⁹ Europa för alla.

³⁰ Autism Europe, *Autism and Work – Together we can*, 2014.

bland befolkningen som helhet. Förvärvsarbetande med funktionsnedsättning löper större risk att drabbas av fattigdom än förvärvsarbetande utan funktionsnedsättning (11 % till skillnad från 9,1 %) på grund av merkostnaden för deras funktionsnedsättning, såsom hälso- och sjukvård eller logistiskt och personligt stöd, förlusten av funktionsnedsättningsbidrag då de förvärvsarbetar och det faktum att de tjänar mindre än sina kollegor med motsvarande tjänst och befordras mer sällan³¹. Risken för fattigdom är högre för dem som uppger att de har en allvarligare funktionsnedsättning.

- U. Ett oproportionerligt stort antal personer med funktionsnedsättning är hemlösa och de löper större risk att bli hemlösa. Hemlösa kan bli funktionsnedsatta, genom exempelvis amputationer, på grund av de risker som deras livsföring medför.
- V. På grund av de kumulativa effekterna av intersektionell diskriminering förmodas romska personer med funktionsnedsättning möta fler hinder och uppleva större arbetslöshet, allvarligare fattigdom och sämre tillgång till utbildning och tjänster än sina jämlikar utan funktionsnedsättning³².
- W. Det är ännu svårare för hbti-personer med funktionsnedsättning att hitta ett jobb, och 16 % rapporterar att de inte fått ett jobb eller blivit befordrade på grund av sin identitet, jämfört med 10 % av hbti-personalen i allmänhet. En av fyra hbti-personer med funktionsnedsättning har utsatts för nedsättande kommentarer, mobbning och övergrepp och har fått sin sexualitet avslöjad utan sitt samtycke³³.
- X. En aktuell EU-omfattande undersökning bland personer med funktionsnedsättning visar att 96 % anser att tillgången till den öppna arbetsmarknaden inte är tillräcklig eller att den måste förbättras, medan bara 10 % anser att den befintliga lagstiftningen är tillräcklig för att skydda personer med funktionsnedsättning mot diskriminering på den öppna arbetsmarknaden, och att 18 % inte var medvetna om någon lagstiftning i deras land som skyddar dem mot diskriminering³⁴.
- Y. Dessa uppgifter visar att man inom EU:s handikappstrategi 2010–2020 inte fäste tillräckligt stor vikt vid arbetssituationen för personer med funktionsnedsättning eller vid den intersektionella diskriminering som de utsätts för.
- Z. Trakasserier på arbetsplatsen, bland annat sexuella trakasserier och repressalier för att man uttrycker sin åsikt, försvårar tillgången till arbete och anställning, gör det svårare att behålla ett arbete och erbjudas lika karriärmöjligheter, särskilt för kvinnor med funktionsnedsättning.
- AA. Att personer med funktionsnedsättning missgynnas, utestängs och diskrimineras på arbetsmarknaden är inte ett separat problem utan hänger samman med bristen på inkluderande utbildning, även i tidig barndom; livslångt lärande, inklusive yrkesutbildning; hinder, segregering och diskriminering som finns på bostads- och

³¹ Equality and Human Rights Commission, forskningsrapport 107 – *Pay Gaps Research, The Disability Pay Gap*, augusti 2017.

³² Europeiska centrumet för minoritetsfrågor, studie # 8, *Not Even in the Margins: Where are Roma with Disabilities?*, februari 2016.

³³ Stonewall, *LGBT in Britain – Work Report*, 2018.

³⁴ Undersökningen är gjord av *European Network on Independent Living (ENIL)*.

hälsoområdet, och bristen på tillgängliga transporter och andra tjänster och produkter. Det behövs därför ett mer sammansatt tillvägagångssätt och omfattande åtgärder för att komma till rätta med situationen.

- AB. Åtgärder för att främja psykiskt välbefinnande och förebygga psykisk ohälsa och psykosocial funktionsnedsättning på arbetsplatsen är avgörande.
 - AC. Tillgängliga arbetsplatser, transporter och stödtjänster, särskilt personlig assistans, och ett allmänt tillgängligt samhälle är avgörande för att personer med funktionsnedsättning effektivt ska kunna utöva sin rätt att leva självständigt och arbeta. Medlemsstaterna bör även stödja skapandet av en bebyggd miljö utan hinder. När direktiv (EU) 2019/882 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster väl har införlivats kommer det att innebära stora förbättringar för ett samhälle utan hinder, och införlivandet måste därför övervakas noggrant och i god tid.
 - AD. Att dra in bidrag så fort en person med funktionsnedsättning börjar lönearbeta är en mycket farlig väg att gå som skapar en hög stressnivå, stora hinder för tillgång till sysselsättning samt social orättvisa eftersom de högre levnadskostnader som en funktionsnedsättning medför inte tas med i beräkningen.
 - AE. Olika definitioner och bedömningar av funktionsnedsättning och olika och ofta otydliga klassificeringsmetoder i medlemsstaterna samt bristen på ömsesidigt erkännande av funktionsnedsättningsstatus hindrar den fria rörligheten inom EU för personer med funktionsnedsättning.
 - AF. Det behövs ökad medvetenhet för att arbetsgivare och arbetstagare ska kunna agera och reagera på lämpligt sätt, baserat på kunskap om deras skyldigheter och rättigheter på området icke-diskriminering.
 - AG. Ny teknik, framför allt AI-system, skulle kunna utveckla effektiva, tillgängliga och icke-diskriminerande rekryteringsförfaranden, men en icke-inkluderande teknisk utveckling kan samtidigt utgöra en risk för fler och nya hinder och former av diskriminering. Artikel 9 i FN:s CRPD-konvention kräver tillgång på samma villkor som andra till kommunikationsteknik och system.
1. Europaparlamentet uppmanar EU-institutionerna och medlemsstaterna att på nytt bekräfta sitt åtagande att åstadkomma inkluderande jämlikhet för personer med funktionsnedsättning och att fullt ut genomföra FN:s CRDP-konvention, inbegripet artikel 27 om arbete och sysselsättning. Parlamentet uppmanar dem därför att öka sina ansträngningar och sträva efter att skapa en inkluderande, tillgänglig och icke-diskriminerande arbetsmarknad med en holistisk livscykelpolitik för personer med funktionsnedsättning och för alla, i enlighet med EU-fördragen och de rättigheter som fastställs i den europeiska pelaren för sociala rättigheter samt de internationella värden som förankras i FN:s agenda för 2030 och målen för hållbar utveckling. Parlamentet uppmanar EU och medlemsstaterna att ratificera det fakultativa protokollet till FN:s CRPD-konvention.
 2. Europaparlamentet anser att direktivet om likabehandling i arbetslivet måste ses över så snart som möjligt för att fullt ut harmonisera det med bestämmelserna i FN:s CRDP-konvention och genomföra en inkluderande process som ska säkerställa direkt

och fullständigt deltagande av organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning.

För en inkluderande och tillgänglig arbetsplats

3. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att anta standarder och riktlinjer för universellt utformade och tillgängliga miljöer, program, tjänster och produkter – inbegripet arbetsplatser samt deras utrustning och anläggningar – för att alla ska kunna använda dem.
4. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att säkerställa att skälig anpassning av arbetsplatsen erbjuds personer med funktionsnedsättning utan kostnader för arbetstagarna. Parlamentet uppmanar kommissionen att utarbeta tydliga EU-riktlinjer för skälig anpassning där det anges hur anpassningen kan se ut i enlighet med en persons behov, så att artikel 5 i direktivet kan införlivas effektivt i den nationella lagstiftningen. Parlamentet uppmanar kommissionen att inleda överträdelseförfaranden och att uppmuntra medlemsstaterna att se till att det finns ett sanktionssystem om ingen skälig anpassning erbjuds, eftersom det utgör en form av diskriminering. Parlamentet skulle kunna använda sig av möjligheten att uppmana kommissionen att inleda sådana överträdelseförfaranden. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att utarbeta stöd- och vägledningsmaterial och tillhandahålla relevant utbildning i tillgängliga format för arbetsgivare, ansvariga, arbetstagare och personer med funktionsnedsättning, för att utveckla den kunskap, kompetens och medvetenhet som krävs om det praktiska genomförandet av skälig anpassning, och därmed även avliva myter om skyhöga kostnader.
5. Europaparlamentet beklagar djupt den ojämna och bristfälliga efterlevnaden av rådets direktiv 2000/78/EG i vissa medlemsstater där man inte lyckas att effektivt och enhetligt övervaka och sanktionera upprepade överträdelser av EU-rätten.
6. Europaparlamentet konstaterar att alla personers rätt till likställdhet inför lagen och skydd mot diskriminering utgör en universell rättighet som erkänns i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, de internationella konventionerna om medborgerliga och politiska rättigheter och om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter samt den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, som alla medlemsstater har undertecknat. Parlamentet påminner om att Internationella arbetsorganisationens (ILO) konvention nr 111 förbjuder diskriminering i arbetslivet.
7. Europaparlamentet uppmanar med eftertryck medlemsstaterna att använda eller undersöka möjligheten att införa obligatoriska kvoter för mångfald på arbetsplatsen för att främja en inkluderande arbetsplats med effektiva och proportionerliga påföljder för bristande efterlevnad. Parlamentet föreslår att böter bör återinvesteras i inkludering. Parlamentet betonar att sådana åtgärder bör vara proportionerliga med hänsyn till små organisationer. Parlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att stödja offentliga och privata företag i genomförandet av årliga mångfaldsplaner med mätbara mål och regelbunden utvärdering, och att stödja arbetsgivare i rekryteringen av personer med funktionsnedsättning, genom åtgärder såsom upprättandet av en frivillig förteckning över, eller en gemensam kontaktpunkt för, sökande med funktionsnedsättning från

vilken man kan rekrytera kandidater. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att kombinera kvoter med en utbildning för arbetsgivare om innehållet i och omfattningen av gällande regler. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att ge offentliga arbetsförmedlingar i uppgift att upprätta en frivillig förteckning över arbetssökande med funktionsnedsättning för att hjälpa arbetsgivare att uppfylla kravet på mångfaldskvoter.

8. Europaparlamentet uppmanar EU-institutionerna att föregå med gott exempel genom att fastställa en mångfaldskvot och en särskild mångfaldskvot för rekrytering av personer med funktionsnedsättning, utarbeta interna riktlinjer för skälig anpassning, säkerställa rättvisa och fullt tillgängliga rekryteringsprocesser och arbetsplatser, och anställa personer med alla typer av funktionsnedsättning på alla nivåer och att aktivt leta efter personer med funktionsnedsättning vid tillsättningen av tjänster. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att göra detsamma i sina offentliga förvaltningar.

9. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att anta en hållbar och inkluderande sysselsättningspolitik, såsom anpassade rekryteringsförfaranden, skapande av individanpassade arbetstillfällen, skräddarsydda och flexibla anställningar med stöd, arbetsdelning, personlig arbetsförmedling och personligt stöd samt inkluderande företag, med beaktande av särdragen hos personer med olika typer av funktionsnedsättning och därigenom underlätta deras tillgång till arbetsmarknaden. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna

- att använda skatteincitament och andra ekonomiska stödåtgärder för företag, inbegripet små och medelstora företag, som rekryterar personer med funktionsnedsättning eller tillhandahåller yrkesutbildning och lärlingsplatser för dem,
- att stödja inkluderande företag som tillhandahåller sysselsättning för personer med funktionsnedsättning på den öppna arbetsmarknaden genom offentlig upphandling,
- att främja skräddarsydda modeller för arbetsförmedling,
- att främja företagens sociala ansvar när det gäller anställning av personer med funktionsnedsättning och stödja organisationer inom den sociala ekonomin som återinvesterar sina vinster i sociala mål,
- och att informera arbetsgivarna om denna politik och dessa incitament.

Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att stödja företag som erbjuder riktade åtgärder för positiv särbehandling som kommer åt de många nackdelarna. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att utbyta bästa praxis för att identifiera och tillämpa en målinriktad kombination av åtgärder för att stödja lika sysselsättning för personer med funktionsnedsättning.

10. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att snarast vidta åtgärder för att bedöma de viktigaste tendenserna vad gäller framtidens arbete sett ur ett funktionsnedsättningsperspektiv, där personer med funktionsnedsättning deltar aktivt, för att identifiera och vidta särskilda åtgärder som gör arbetsmarknaden mer inkluderande, med tanke på den mångfald som finns bland personer med funktionsnedsättning. Parlamentet betonar i detta sammanhang vikten av inkluderande och tillgängliga initiativ med tillräcklig finansiering som syftar till livslångt lärande, inbegripet yrkesutbildning och kompetensutveckling för personer med funktionsnedsättning från tidig ålder, med särskild tonvikt på digital och grön kompetens, i enlighet med den snabbt föränderliga verkligheten och kraven på dagens och framtidens arbetsmarknad. Parlamentet understryker dessutom vikten av att

personer med funktionsnedsättning får lämpligt stöd under hela livet, att bättre utnyttja innovativ teknik för att skapa mer lika villkor och undanröja hinder för utbildning och sysselsättning, och att hjälpa personer med funktionsnedsättning att få tillgång till digitala verktyg och programvara som är oumbärliga för ett självständigt liv.

11. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att ge de offentliga arbetsförmedlingarna fler möjligheter att skapa ett nätverk av inkluderande företag, att på varje nivå rekrytera särskilda stödpersoner, såsom arbetshandledare som tillhandahåller individanpassad behovsbedömning, utbildning samt stöd till arbetssökande personer med funktionsnedsättning, och arbetsförmedlingsassistenter så länge som krävs för att hjälpa personer med funktionsnedsättning att utföra sitt arbete på den öppna arbetsmarknaden.
12. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att främja en utbildning med människorättsbaserade arbetsätt för att få till stånd inkluderande och icke-diskriminerande utbildningssystem, och att stödja utveckling och tillhandahållande av utbildning i universell utformning, skälig anpassning och mångfald på arbetsplatsen för universitetsstudenter vid relevanta institutioner där personer med funktionsnedsättning deltar, och att underlätta utbildning för arbetshandledare, arbetsförmedlingsassistenter och rådgivare i mångfald och funktionsnedsättning med fokus på olika typer av funktionsnedsättning.
13. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att tillsammans med företrädare för personer med funktionsnedsättning fortlöpande utvärdera de kännetecken, den mångfald och den ändamålsenlighet som präglar de skyddade verkstäder som finns när det gäller att ge personer med funktionsnedsättning färdigheter att ta sig in på den öppna arbetsmarknaden, att säkerställa att de täcks och skyddas av rättsliga ramar som omfattar social trygghet, arbetsvillkor, minimilöner och icke-diskriminering, och samtidigt gradvis avveckla bestämmelser som strider mot FN:s CRPD-konvention, särskilt artikel 27. Parlamentet uppmanar kommissionen att övervaka denna process. Parlamentet påminner om att skyddade verkstäder endast bör vara ett tillfälligt alternativ för arbetstagare med funktionsnedsättning under deras arbetsliv. Parlamentet uppmanar i detta avseende medlemsstaterna att utveckla och främja inkluderande sysselsättningsmodeller på den öppna arbetsmarknaden och utanför skyddade verkstäder i full överensstämmelse med FN:s CRPD-konvention. Parlamentet insisterar även på att personer med funktionsnedsättning som arbetar i skyddade verkstäder åtminstone garanteras de rättigheter och den status som är likvärdig med de arbetstagar rättigheter som människor på den öppna arbetsmarknaden har. Parlamentet uppmanar i detta sammanhang medlemsstaterna att påskynda avinstitutionaliseringen, tillhandahålla effektiva, regionala och decentraliserade system för vård och omsorg, inbegripet tjänster för social aktivering, på alla nivåer i samhället, samt säkerställa att personer med funktionsnedsättning lättare kan delta på den öppna arbetsmarknaden och i samhället som helhet.
14. Europaparlamentet beklagar djupt att diskriminering på grund av religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning kan undergräva uppnåendet av målen i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget).
15. Europaparlamentet välkomnar initiativ från kommissionen såsom Access City-priset och förespråkar initiativ på nationell, regional och lokal nivå.

16. Europaparlamentet beklagar att personer med intellektuell eller psykosocial funktionsnedsättning stöter på flera rättsliga, institutionella, kommunikativa och sociala hinder när det gäller att utöva sina rättigheter, vilket hindrar dem från att rösta, ställa upp i val till offentliga ämbeten, utöva sin rätt till medborgardeltagande eller helt enkelt bestämma över sina egna liv. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att vidta omedelbara åtgärder för att reformera sitt regelverk för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning åtnjuter rättskapacitet på samma villkor som andra i alla hänseenden, i linje med artikel 12 i FN:s CRDP-konvention, och påminner om att de politiska rättigheterna för personer med funktionsnedsättning och möjligheten att åtnjuta dem på samma villkor som andra måste garanteras, i enlighet med artikel 29 i FN:s CRDP-konvention.
17. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att garantera att EU-medel inte går till segregerade sysselsättningsprogram för personer med funktionsnedsättning där ingen möjlighet till icke-skyddad sysselsättning ges.

För en icke-diskriminerande arbetsplats

18. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att intensifiera sitt samarbete med personer med funktionsnedsättning, de organisationer som företräder dem och jämlikhetsorgan med syftet att utarbeta och initiera omfattande informationskampanjer och riktad utbildning i lättillgängliga format och på teckenspråk för arbetsgivare, ansvariga inom alla områden och till samhället i största allmänhet om hur personer med funktionsnedsättning kan bidra och om deras kapacitet, och om fördelarna med mångfald, jämlikhet och icke-diskriminering, för att utrota den stigmatisering av och de fördomar mot personer med funktionsnedsättning som finns, bekämpa mobbning, trakasserier och utnyttjande och uppnå inkluderande jämlikhet för alla.
19. Europaparlamentet understryker betydelsen av tillgång till information för personer som utsätts för diskriminering. Parlamentet anser att medlemsstaterna måste vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att jämlikhetsorgan eller lämpliga medlare erbjuder offren rimlig och tillgänglig juridisk rådgivning och stöd i alla faser av det rättsliga förfarandet, inbegripet konfidentiell och personlig rådgivning samt känslomässigt, individuellt och moraliskt stöd. Parlamentet uppmanar dessutom medlemsstaterna att bekämpa trakasserier och våld på arbetsplatsen som kränker en människas värdighet och/eller skapar en förnedrande arbetsmiljö.
20. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att vidta aktiva åtgärder för att garantera icke-diskriminering för alla, inbegripet personer med funktionsnedsättning, att i enlighet med FN:s CRPD-konvention säkerställa tillgängliga arbetsplatser, transporter och bebyggda miljöer, och att erbjuda personer med funktionsnedsättning skälig anpassning i alla skeden av arbetet, från rekrytering och befordran till säkra och hälsosamma arbetsvillkor samt arbetslivsinriktad rehabilitering. Parlamentet uppmanar EU-institutionerna att vidta samma åtgärder. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att se till att personer med funktionsnedsättning kan utöva sina arbetstagar- och fackföreningsrättigheter på lika villkor och att de skyddas från våld, mobbning, nätmobbning och trakasserier, inbegripet sexuella trakasserier, särskilt sådant som kvinnor med funktionsnedsättning utsätts för. Parlamentet uppmanar därför medlemsstaterna att ratificera Istanbulkonventionen, som är tänkt att ha en övergripande

inverkan på all EU-lagstiftning, med särskild inriktning på kvinnor med funktionsnedsättning som utsätts för diskriminering på flera grunder och löper större risk för trakasserier på arbetsplatsen. Parlamentet uppmanar EU-institutionerna att vidta samma åtgärder.

21. Parlamentet betonar dessutom att det behövs en funktionsrättsgaranti med särskilda åtgärder som tillgodoser behoven hos kvinnor med funktionsnedsättning.
22. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att garantera att inkluderande strategier på sektors- och företagsnivå har inrättats i samråd med arbetstagarnas företrädare.
23. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att bevilja stöd till arbetstagare som fått en funktionsnedsättning till följd av ett olycksfall, så att de kan fortsätta sin anställning eller erbjudas ett liknande arbete som återspeglar deras nya färdigheter, utan att de förlorar de rättigheter och arbetsvillkor som de åtnjöt före skadan.
24. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att ha ett förebyggande och inkluderande tillvägagångssätt när det gäller hälsa och säkerhet på arbetsplatsen när de främjar rekrytering av och återgång till arbetet för personer med funktionsnedsättning. Parlamentet konstaterar att det skulle kunna uppnås genom integrerade vägar som kombinerar förebyggande av hälsa och säkerhet på arbetsplatsen med olika former av åtgärder som ökar anställbarheten, såsom individanpassat stöd, rådgivning, vägledning, och tillgång till allmän utbildning och yrkesutbildning.
25. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att ta itu med de löneskillnader som baseras på kön, funktionsnedsättning och etnisk tillhörighet, och att på så sätt bekämpa direkt och indirekt lönediskriminering och risken för fattigdom bland förvärvsarbetande arbetstagare som möter hinder i arbetet och som utsätts för diskriminering på flera grunder, särskilt hbtqi-personer, kvinnor, romer och flyktingar. Parlamentet ser fram emot kommissionens presentation av den aviserade lagstiftningen om insyn i lönesättningen på arbetsplatsen under första kvartalet 2021 för att bekämpa den löneklyfta som drabbar missgynnade samhällsgrupper, särskilt personer med funktionsnedsättning.
26. Europaparlamentet betonar att det måste finnas ett effektivt skydd mot diskriminering av transpersoner i arbetslivet, och uppmanar medlemsstaterna att bekämpa sådan diskriminering, särskilt i arbetslivet.
27. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att låta personer med funktionsnedsättning behålla de funktionsnedsättningsbidrag som täcker de merkostnader som funktionsnedsättningen innebär när de kommer in på arbetsmarknaden eller när de överskrider en viss inkomstgräns, eftersom det annars skulle kunna leda till fattigdom bland såväl förvärvsarbetande som äldre. Syftet med dessa bidrag är att hjälpa personer med funktionsnedsättning att övervinna hinder, och de kan hjälpa dem att upprätthålla sin värdighet och garantera jämlikhet för dem.
28. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att tillåta tillräcklig flexibilitet i tillhandahållandet av socialt stöd och sociala förmåner för att säkerställa att de kan anpassas till individuella behov och karriärvägar för personer med funktionsnedsättning.

29. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att bedöma huruvida medlemsstaterna har detaljerade bestämmelser som gör att människor kan utnyttja sin rätt till mammaledighet, pappaledighet, föräldraledighet och omsorgsledighet, och möjligheter till flexibla arbetsvillkor, och huruvida dessa är anpassade till de varierande behoven bland mödrar med funktionsnedsättning, mödrar till barn med funktionsnedsättning eller långvariga sjukdomar, eller mödrar i särskilda situationer, t.ex. vid prematura födselar. Parlamentet efterlyser mer ambitiösa åtgärder för att främja männens jämlika roll som omsorgsgivare. Vidare uppmanar parlamentet medlemsstaterna att utarbeta nationella strategier till stöd för informella omsorgsgivare. Parlamentet insisterar på att det behövs lättillgänglig barnomsorg av hög kvalitet för att kvinnor ska kunna delta på lika villkor i arbetslivet.
30. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att föreslå lagstiftning om standarder för jämlikhetsorgan efter samråd med organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning, och därigenom ge dem ett starkare mandat och tillräckliga resurser för att garantera likabehandling av personer med funktionsnedsättning samt säkerställa att den information som sprids är tillgänglig för alla.
31. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att tillhandahålla hållbar finansiering för kapacitetsuppbyggnad av de organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning, för att erkänna deras viktiga roll när det gäller att bekämpa diskriminering mot personer med funktionsnedsättning.
32. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att harmonisera definitionen av funktionsnedsättning och att säkerställa ömsesidigt erkännande av en funktionsnedsättningsstatus i alla medlemsstater för att säkra fri rörlighet för personer med funktionsnedsättning så att de kan åtnjuta sina rättigheter som EU-medborgare. Parlamentet uppmanar därför kommissionen och medlemsstaterna att genomföra en studie av befintlig lagstiftning och samla in bästa praxis från medlemsstaterna. Parlamentet erkänner att fri rörlighet är en grundläggande rättighet i EU. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att därför utöka användningen av EU-intyget om funktionsnedsättning till att omfatta alla medlemsstater och att utvidga dess tillämpningsområde så att en funktionsnedsättningsstatus kan erkännas och tillgång till tjänster kan medges i hela EU, och därmed göra det lättare för personer med funktionsnedsättning att leva och arbeta utomlands. Parlamentet uppmanar kommissionen att inrätta en central informationspunkt på de nationella teckenspråken och i tillgängliga format för personer med funktionsnedsättning om de tjänster som finns för dem i de olika medlemsstaterna.
33. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att erkänna och främja användarstyrd personlig assistans i linje med den allmänna kommentaren nr 5 från FN:s CRPD-kommitté, för att främja ett självständigt liv och integration på arbetsmarknaden. Parlamentet påminner om att bestämmelserna om fri rörlighet på grund av den personliga assistansens särskilda karaktär måste anpassas till behoven hos personer med funktionsnedsättning. Parlamentet efterlyser EU-åtgärder för att komma till rätta med personlig assistans, särskilt när det gäller fri rörlighet för personer med funktionsnedsättning och deras personliga assistenter.
34. Europaparlamentet påminner om att ny teknik innebär både möjligheter och utmaningar för alla arbetstagare, särskilt personer med funktionsnedsättning. Parlamentet betonar i

detta avseende att ny teknik kan innebära stora utmaningar för personer med funktionsnedsättning vad gäller tillgänglighet. Parlamentet understryker därför att en förutsättning för alla EU-initiativ är att tillgänglighet finns med, och att EU bör vidta åtgärder för att stödja en tillämpning av universell utformning och säkerställa tillgängliga och ekonomiskt överkomliga tekniska hjälpmedel. Parlamentet uppmanar kommissionen att säkerställa, i linje med FN:s CRPD-konvention, fullständig och ändamålsenlig tillgång på samma villkor som andra till informations- och kommunikationsteknik (IT) och system, och att i detta sammanhang tillämpa riktlinjer som hjälper AI-utvecklare att ta hänsyn till behoven hos personer med funktionsnedsättning under hela utvecklingsprocessen, utan att skapa nya diskriminerande fördomar. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att främja forskningsprogram som är inriktade på att utveckla tekniska hjälpmedel, bland annat robotteknik, digital teknik och artificiell intelligens, i syfte att möjliggöra en fullständig integrering av personer med funktionsnedsättning inom livets alla områden. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att säkerställa att personer med funktionsnedsättning har tillgång till prismässigt överkomliga digitala verktyg och programvara som har skräddarsyttts till deras behov, samt att utgå från den sakkunskap som de organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning har när det gäller att utforma de digitala verktyg eller den programvara som är lämpligast för deras individuella behov.

Ytterligare riktade åtgärder och integrering av rättigheterna för personer med funktionsnedsättning

35. Europaparlamentet välkomnar kommissionens offentliga samråd om EU:s handikappstrategi för perioden efter 2020. Parlamentet uppmanar kommissionen att i strategin lägga särskild tonvikt vid arbetslivet, att täcka alla bestämmelser i FN:s CRPD-konvention, att fastställa tydliga, mätbara och ambitiösa mål för mångfald på arbetsplatsen som återspeglar heterogeniteten hos personer med funktionsnedsättning, att ta itu med intersektionell diskriminering och diskriminering på flera grunder, och att övervaka hur effektiv strategin är, med deltagande av personer med funktionsnedsättning och de organisationer som företräder dem. Parlamentet betonar att samarbete med myndigheter, arbetsmarknadsparter, organisationer och det civila samhället på europeisk, nationell och lokal nivå är oumbärligt för att säkerställa genomförandet av strategin och FN:s CRPD-konvention. Parlamentet uppmanar kommissionen att föreslå åtgärder för att ta itu med de utmaningar och rättighetskränkningar som covid-19 innebär för personer med funktionsnedsättning. Parlamentet betonar att diskrimineringen av personer med funktionsnedsättning har ökat under covid-19-pandemin, vilket utgör en livsfara för personer med funktionsnedsättning och ett hot mot deras fysiska och psykiska hälsa. Parlamentet uppmanar kommissionen att koppla den framtida handikappstrategin till den europeiska planeringsterminen.
36. Europaparlamentet efterlyser en insamling av EU-omfattande uppgifter om funktionsnedsättning med ett människorättsbaserat tillvägagångssätt, inklusive om arbetsliv och yrkesutbildning, uppdelade efter kön, ålder, typ av funktionsnedsättning, etniskt ursprung, sexuell läggning, utbildningsnivå osv., inbegripet personer med funktionsnedsättning som hittills inte varit med i statistiken. Parlamentet efterlyser en insamling av uppgifter kopplade till covid-19-krisens inverkan på personer med

funktionsnedsättning, för att kunna föreslå strategier som syftar till att förbereda sig på framtida kriser.

37. Europaparlamentet uppmanar alla EU-institutioner och medlemsstaterna att agera i enlighet med principen ”inget om oss utan oss” och att upprätta ett nära samarbete med personer med funktionsnedsättning och deras representativa organisationer, att bygga på deras expertis och att få dem att aktivt delta i alla stadier av det beslutsfattande, den lagstiftning, de strategier, politiska åtgärder och program som berör dem, även vanliga program.
38. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att integrera rättigheterna för personer med funktionsnedsättning, med hänsyn till den särskilda situationen för dem som är utsatta för diskriminering på flera grunder, i alla sysselsättningsrelaterade förslag, inbegripet förslag om förväntade förändringar i framtidens arbetsliv, samt vid utformningen och genomförandet av åtgärder som syftar till att utveckla digital och grön kompetens.
39. Europaparlamentet uppmanar kommissionen, särskilt arbetsgruppen för jämlikhet, och medlemsstaterna att systematiskt integrera rättigheterna för personer med funktionsnedsättning, med särskild hänsyn till dem som utsätts för intersektionell diskriminering, i alla relevanta lagar, strategier och program, eftersom jämlikhet i arbetslivet är förbundet med lika tillgång till utbildning, hälsa, bostäder, rättvisa och socialt skydd, och att utvidga inriktningen på tillgänglighet för att åstadkomma framsteg vad gäller tillgängliga bebyggda miljöer, offentliga platser, transporter, informations- och kommunikationstekniker. Parlamentet betonar i detta sammanhang behovet av att utse en kontaktpunkt för funktionsnedsättningar inom alla EU-institutioner, även inom kommissionens alla generaldirektorat och EU:s byråer, vid sidan av att inrätta en interinstitutionell samordningsmekanism för att säkerställa att funktionsnedsättning integreras i all EU-lagstiftning.
40. Europaparlamentet är bekymrat över de betydande hinder som finns vad gäller tillgång till information och kommunikation för personer med funktionsnedsättning, särskilt för personer som är blinda eller döva, har en intellektuell funktionsnedsättning eller är på autismspektrumet. Parlamentet påminner om att skillnaderna i individers förmåga att ta till sig och dela information och att använda informations- och kommunikationsteknik utgör en kunskapsklyfta som skapar ojämlikhet.
41. Europaparlamentet efterlyser en övergripande och omfattande översyn av unionsrätten och unionens politik för att säkerställa full överensstämmelse med FN:s CRPD-konvention.
42. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att ta itu med diskriminering och våld mot barn med funktionsnedsättning genom en integrerad strategi, och att erkänna att de löper större risk att utsättas för ett sådant beteende. Parlamentet betonar att barn med funktionsnedsättning bör vara företrädare vid utformningen, genomförandet och övervakningen av lagar, strategier, tjänster och åtgärder som berör dem.
43. Europaparlamentet betonar behovet av att införa särskilda och lämpliga bestämmelser i den nya migrations- och asylpakten för att på lämpligt sätt tillmötesgå behoven hos personer med funktionsnedsättning i alla skeden och under alla processer.

44. Europaparlamentet beklagar att unionsrätten inte skyddar personer med funktionsnedsättning mot diskriminering utanför arbetsplatsen och arbetslivet.
45. Europaparlamentet uppmanar rådet att häva blockeringen av förhandlingarna om det föreslagna övergripande antidiskrimineringsdirektivet utan ytterligare dröjsmål och att få till stånd en överenskommelse, och därmed utöka skyddet av personer med funktionsnedsättning till området utanför arbetslivet.
46. Europaparlamentet uttrycker sin djupa oro över att de flesta allmänna program, inklusive de som omfattas av strukturfonderna, misslyckas med att nå ut till de mest utsatta grupperna, bland annat personer med funktionsnedsättning. Parlamentet uppmanar därför revisionsrätten att noggrant kontrollera resultaten för EU:s program, med särskild tonvikt på utbildnings- och sysselsättningsprogram, till exempel Europeiska socialfonden+ (ESF+), ungdomssysselsättningsinitiativet, Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) och Erasmus+.
47. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att garantera att EU-medel respekterar EU:s och internationella normer och konventioner för mänskliga rättigheter, och inte stödjer några åtgärder och program som bidrar till segregering och social utestängning. Parlamentet uppmanar dessutom kommissionen att finansiera åtgärder som skapar tillgängliga miljöer, produkter, tjänster, metoder och hjälpmedel, som främjar avinstitutionalisering och stödjer personlig assistans, och att garantera att EU-finansierade åtgärder når personer med funktionsnedsättning och ser till att de deltar aktivt i samhället.

o

o o

48. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till kommissionen, rådet, medlemsstaternas och kandidatländernas regeringar och parlament, Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, Europeiska unionens revisionsrätt, Europeiska unionens domstol, Europeiska ombudsmannen, Regionkommittén och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, för vidarebefordran till regionala parlament och kommunstyrelser, Europarådet och FN.

13.1.2021

YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR MEDBORGERLIGA FRI- OCH RÄTTIGHETER SAMT RÄTTSLIGA OCH INRIKES FRÅGOR

till utskottet för sysselsättning och sociala frågor

över genomförandet av rådets direktiv 2000/78/EG om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet i ljuset av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (2020/2086(INI))

Föredragande av yttrande: Lucia Ďuriš Nicholsonová

FÖRSLAG

Utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor uppmanar utskottet för sysselsättning och sociala frågor att som ansvarigt utskott infoga följande förslag i det förslag till resolution som antas:

1. Europaparlamentet påminner om att syftet med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (UNCRPD) – som EU också är part i – är att främja, skydda och säkerställa att alla personer, oavsett om de lever med långvariga fysiska, mentala, intellektuella eller sensoriska funktionsnedsättningar, fullt ut och på lika villkor kan åtnjuta alla mänskliga rättigheter och grundläggande friheter. Parlamentet betonar att EU och dess medlemsstater genom att ratificera UNCRPD har anslutit sig till de insatser som man enats om på internationell nivå för att upprätthålla rättigheterna för personer med funktionsnedsättning och främja deras inkludering i samhället och arbetslivet. Parlamentet betonar att det enligt Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (FRA) innebär en viktig milstolpe att alla medlemsstater och EU har ratificerat konventionen, men att det fortfarande finns en klyfta mellan konventionens löfte och verkligheten¹.
2. Europaparlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att ratificera det fakultativa protokollet till UNCRPD.
3. Europaparlamentet betonar att rätten för personer med funktionsnedsättning att få del av åtgärder som syftar till att säkerställa deras oberoende, sociala och yrkesmässiga integrering och deltagande i samhällslivet också fastslås i EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna, som är bindande för EU och för medlemsstaterna när de genomför unionsrätten. Parlamentet påminner om att EU och dess medlemsstater måste respektera de rättigheter och iaktta de principer som fastställs i stadgan och främja tillämpningen av stadgan. Parlamentet framhåller behovet av att öka medvetenheten och

¹ FRA:s rapport om de grundläggande rättigheterna 2019.

informationen om stadgan.

4. Europaparlamentet betonar att rätten att leva självständigt och att delta i samhället fastställs i artikel 19 i UNCRPD, vilket sammanför principerna om jämlikhet, självständighet och inkludering. Parlamentet efterlyser en förändring av boendearrangemangen och stödtjänsterna för personer med funktionsnedsättning från institutionella och andra segregering miljöer till ett system som möjliggör socialt deltagande. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att inkludera specifika mål med en fastställd tidsram i sina avinstitutionaliseringstrategier, att på lämpligt sätt finansiera dem och att ta fram mekanismer för att säkerställa effektiv samordning mellan relevanta myndigheter inom olika administrativa sektorer och nivåer².
5. Europaparlamentet betonar att en inkluderande och människorättsbaserad strategi för utbildning är en nödvändig förutsättning för att främja deltagande i samhället och tillträde till arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning.
6. Europaparlamentet anser att främjandet av jämlikhet i arbetslivet endast kan bli verkningsfullt om diskriminering bekämpas på ett heltäckande sätt på alla områden i livet, på både europeisk och nationell nivå. Parlamentet framhåller att rimliga anpassningsåtgärder och tillgänglighet är centrala inslag i utformningen av inkluderande politik för personer med funktionsnedsättning, vilket erkänns av FN:s särskilda rapportör för rättigheter för personer med funktionsnedsättning³.
7. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att fullt ut genomföra EU:s tillgänglighetsrelaterade lagstiftning. Parlamentet anser att fysiska, rättsliga, digitala, logistiska och sociala hinder för tillgänglighet bör undanröjas. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att främja tillgänglighet och universell utformning för miljöer, program, tjänster och produkter, som ska antas i samråd med personer med funktionsnedsättning och de organisationer som företräder dem. Parlamentet betonar behovet av att intensifiera forskning och innovation inom tillgänglig teknik som tillämpas på social och kulturell verksamhet och på arbetsprocesser, inbegripet lösningar för att bredda möjligheterna till distansarbete, i syfte att underlätta deltagande i samhället och tillgång till sysselsättning för personer med funktionsnedsättning.
8. Europaparlamentet är bekymrat över de betydande hinder som finns vad gäller tillgång till information och kommunikation för personer med funktionsnedsättning, särskilt för personer som är blinda eller döva, har intellektuell funktionsnedsättning eller är på autismspektrumet. Parlamentet påminner om att skillnader i individers förmåga att ta emot och dela information och att använda informations- och kommunikationsteknik utgör en kunskapsklyfta som skapar ojämlikhet. Parlamentet begär att användningen av tillgängliga och användarvänliga metoder, medel och format för kommunikation främjas.
9. Europaparlamentet beklagar att unionsrätten inte skyddar personer mot diskriminering på grund av funktionsnedsättning utanför arbetsplatsen och sysselsättningsområdet.

² FRA, *From institutions to community living for persons with disabilities: perspectives from the ground*, 2018.

³ Uttalande av Catalina Devandas-Aguilar, särskild rapportör för rättigheter för personer med funktionsnedsättning, vid generalförsamlingens 71:a session i New York den 26 oktober 2016.

<https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=20764>

10. Europaparlamentet uppmanar med eftertryck rådet att häva blockeringen av förhandlingarna om det förslag till övergripande direktiv om likabehandling som skulle kunna innebära skydd mot diskriminering utanför arbetslivet genom en övergripande strategi.
11. Europaparlamentet betonar att UNCRPD förbjuder diskriminering i vid bemärkelse, inbegripet vägran att vidta rimliga anpassningsåtgärder och diskriminering på flera grunder och intersektionell diskriminering som härrör från en kombination av grunder. Parlamentet uppmärksammar den särskilt utsatta situation som kvinnor med funktionsnedsättning befinner sig i, och uppmanar eftertryckligen unionen och medlemsstaterna att omgående ratificera Istanbulkonventionen. Parlamentet påminner om att UNCRPD också föreskriver att medlemsstaterna ska genomföra åtgärder för positiv särbehandling när så är nödvändigt, vilket kan inbegripa särskilda incitament på sysselsättningsområdet⁴.
12. Europaparlamentet vill se en övergripande och omfattande översyn av unionens lagstiftning och politik för att säkerställa full överensstämmelse med UNCRPD.
13. Europaparlamentet betonar behovet av att införa särskilda och lämpliga bestämmelser i den nya migrations- och asylpakten för att på lämpligt sätt tillgodose behoven hos personer med funktionsnedsättning i alla skeden och under alla processer.
14. Europaparlamentet efterlyser åtgärder för bekämpande av fördomar som rör kompetensen och förmågorna hos personer med funktionsnedsättning, så att de inte diskrimineras på grund av sådana fördomar. Parlamentet framhåller att vissa personer med funktionsnedsättning kan ställas inför ytterligare och specifika hinder på grund av en kombination av funktionsnedsättning och andra faktorer, däribland socioekonomiska faktorer. Parlamentet understryker i detta sammanhang behovet av en intersektionell och holistisk livscykelstrategi för att förhindra stigmatisering, social utestängning och fattigdom. Parlamentet efterlyser omfattande informationskampanjer för att lyfta fram hur personer med funktionsnedsättning kan bidra till samhället, som riktar sig till allmänheten, föräldrar och barn samt till offentliga tjänstemän och yrkesverksamma. Parlamentet framhåller att medierna kan spela en viktig roll när det gäller att sprida information om personer med funktionsnedsättning och bidra till att allmänhetens attityder till dem förändras i positiv riktning.
15. Europaparlamentet betonar behovet av en gemensam definition av begreppet funktionsnedsättning inom alla EU:s politikområden, inbegripet definitioner av relevanta centrala termer. Parlamentet konstaterar att det inte finns något ömsesidigt erkännande av funktionsnedsättningsstatus mellan EU:s medlemsstater. Parlamentet uppmanar kommissionen att överväga ytterligare åtgärder för ömsesidigt erkännande av funktionsnedsättningsstatus och möjliga åtgärder för att underlätta den fria rörligheten för personer med funktionsnedsättning. Parlamentet uppmanar kommissionen att uppmuntra medlemsstaterna att delta i det frivilliga systemet för ömsesidigt erkännande av EU-intyget om funktionsnedsättning.
16. Europaparlamentet välkomnar införandet av EU:s strategi för rättigheter för personer med funktionsnedsättning för 2021–30 i kommissionens arbetsprogram för 2021.

⁴ Kommittén för rättigheter för personer med funktionsnedsättning, *General comment No. 6 (2018) on equality and non-discrimination*.

Parlamentet insisterar på att den framtida strategin bör fokusera på ett fullständigt genomförande av UNCRPD och återspegla resultatet av det offentliga samråd som genomfördes innan den togs fram av kommissionen. Parlamentet betonar att samarbete med myndigheter, organisationer och det civila samhället på europeisk, nationell och lokal nivå är oumbärligt för att UNCRPD ska kunna genomföras. Parlamentet betonar att principen ”inget om personer med funktionsnedsättning utan personer med funktionsnedsättning” bör tillämpas i alla beslutsprocesser. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna och EU-institutionerna att säkerställa tillräcklig finansiering till och att stärka samarbetet med organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning.

17. Europaparlamentet beklagar att personer med intellektuell eller psykosocial funktionsnedsättning stöter på flera rättsliga, institutionella, kommunikativa och sociala hinder när det gäller att utöva sina rättigheter som hindrar dem från att rösta, ställa upp i val till offentliga ämbeten, utöva sin rätt till medborgardeltagande eller helt enkelt att bestämma över sitt eget liv. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att vidta omedelbara åtgärder för att reformera sitt regelverk för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning åtnjuter rättskapacitet på samma villkor som andra i alla aspekter av livet, i linje med artikel 12 i UNCRPD, och påminner om att de politiska rättigheterna för personer med funktionsnedsättning och möjligheten att åtnjuta dem på samma villkor som andra måste garanteras, i enlighet med artikel 29 i UNCRPD.
18. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att ta itu med diskriminering och våld mot barn med funktionsnedsättning genom en integrerad strategi, och att erkänna att de löper större risk att utsättas för sådana beteenden. Parlamentet betonar att barn med funktionsnedsättning bör vara företrädna i utformningen, genomförandet och övervakningen av lagstiftning, politik, tjänster och åtgärder som berör dem.
19. Europaparlamentet beklagar att risken för att bli utnyttjad och utsättas för våld och övergrepp är betydligt högre för personer med funktionsnedsättning⁵. Parlamentet är bekymrat över den bristande medvetenheten om offrets rättigheter och möjligheten till prövning, och över underrapporteringen av alla former av diskriminering och kränkningar av de grundläggande rättigheterna för personer med funktionsnedsättning. Parlamentet betonar att enligt Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) är funktionsnedsatta personers rädsla för att myndigheter inte ska ta dem på allvar en viktig bidragande orsak till underrapportering⁶. Parlamentet uppmanar eftertryckligen kommissionen och medlemsstaterna att säkerställa att alla relevanta myndigheter och aktörer omfattas av kapacitetsuppbyggande insatser för att säkerställa deras förståelse av strategin för funktionsnedsättning som baseras på grundläggande rättigheter. Parlamentet anser att de nationella organen för främjande av likabehandling måste stärkas och att tillgången till rättslig prövning och icke-rättsliga mekanismer måste förbättras, bland annat genom anpassade assistans- och kommunikationsmetoder samt genom att förenkla ofta utdragna och komplicerade rättsliga förfaranden.

⁵ Europarådet, *Freedom from exploitation, violence and abuse of persons with disabilities – Contribution to the Council of Europe Strategy on the Rights of Persons with Disabilities*, 2017.

⁶ OSSE, *Hate Crime Reporting*, 2015, och OSSE-ODIHR, *Factsheet on hate crime against people with disabilities*, 2017.

20. Europaparlamentet beklagar att diskrimineringen och utestängningen av personer med funktionsnedsättning har förvärrats ytterligare av covid-19-pandemin, särskilt när det gäller personer som bor på institutioner⁷. Parlamentet betonar att psykosocialt stöd och egenmakt är mycket viktiga för att bekämpa effekterna av isolering och ökat våld i hemmet, vilket särskilt påverkar personer med funktionsnedsättning⁸. Parlamentet är oroat över de otillräckliga investeringarna och myndigheternas brist på åtgärder i detta avseende. Parlamentet efterlyser riktade insatser för att säkerställa lämplig personlig skyddsutrustning för yrkesverksamma inom och användare av vård- och stödtjänster, så att dessa tjänster kan fortsätta i en säker miljö. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att mobilisera nödvändiga investeringar och resurser för att garantera kontinuitet i vård- och stödtjänster, i linje med principerna i UNCRPD och den europeiska pelaren för sociala rättigheter, inom ramen för investeringsinitiativet mot effekter av coronaviruset (CRII och CRII+).
21. Europaparlamentet betonar att insamlingen av tillförlitliga, uppdelade och jämförbara uppgifter om funktionsnedsättning är nödvändig för ett evidensbaserat beslutsfattande i enlighet med UNCRPD. Parlamentet beklagar att genomförandet av politiken inte övervakas på ett heltäckande sätt med hjälp av resultatindikatorer. Parlamentet föreslår att framstegen ska mätas utifrån specifika och uppdaterade mål som fastställts på unionsnivå på grundval av Eurostats arbete. Parlamentet insisterar på att övervakningen bör inbegripa en oberoende enhet där personer med funktionsnedsättning ingår. Parlamentet uppmanar eftertryckligen medlemsstaterna att behandla uppgifter om jämlikhet i full överensstämmelse med unionens dataskydds- och integritetslagstiftning.

⁷ FRA, *Coronavirus pandemic in the EU – Fundamental rights implications bulletins*, 2020; Inclusion Europe, *Neglect and discrimination. Multiplied – How Covid-19 affected the rights of people with intellectual disabilities and their families* (2020).

⁸ Förenta nationerna, *Policy Brief: A Disability Inclusive Response to Covid-19*, maj 2020.

INFORMATION OM ANTAGANDET I DET RÅDGIVANDE UTSKOTTET

Antagande	12.1.2021
Slutomröstning: resultat	+: 53 -: 4 0: 7
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Magdalena Adamowicz, Malik Azmani, Katarina Barley, Pietro Bartolo, Nicolas Bay, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareş Bogdan, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Joachim Stanisław Brudziński, Jorge Buxadé Villalba, Damien Carême, Caterina Chinnici, Clare Daly, Marcel de Graaff, Lena Düpont, Cornelia Ernst, Laura Ferrara, Nicolaus Fest, Jean-Paul Garraud, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Andrzej Halicki, Balázs Hidvéghi, Evin Incir, Sophia in 't Veld, Livia Járóka, Marina Kaljurand, Assita Kanko, Fabienne Keller, Peter Kofod, Łukasz Kohut, Alice Kuhnke, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Lukas Mandl, Nuno Melo, Roberta Metsola, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Nicola Procaccini, Emil Radev, Paulo Rangel, Terry Reintke, Ralf Seekatz, Michal Šimečka, Birgit Sippel, Martin Sonneborn, Tineke Strik, Ramona Strugariu, Annalisa Tardino, Tomas Tobé, Dragoş Tudorache, Bettina Vollath, Jadwiga Wiśniewska, Elena Yoncheva, Javier Zarzalejos
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Nathalie Loiseau, Sira Rego, Miguel Urbán Crespo, Hilde Vautmans, Petar Vitanov

SLUTOMRÖSTNING MED NAMNUPPROP I DET RÅDGIVANDE UTSKOTTET

53	+
EPP	Magdalena ADAMOWICZ, Vladimír BILČÍK, Vasile BLAGA, Ioan-Rareş BOGDAN, Lena DÜPONT, Andrzej HALICKI, Balázs HIDVÉGI, Livia JÁRÓKA, Jeroen LENAERS, Lukas MANDL, Nuno MELO, Roberta METSOLA, Nadine MORANO, Emil RADEV, Paulo RANGEL, Ralf SEEKATZ, Tomas TOBÉ, Javier ZARZALEJOS
S&D	Katarina BARLEY, Pietro BARTOLO, Caterina CHINNICI, Maria GRAPINI, Sylvie GUILLAUME, Evin INCIR, Marina KALJURAND, Łukasz KOHUT, Juan Fernando LÓPEZ AGUILAR, Javier MORENO SÁNCHEZ, Birgit SIPPEL, Petar VITANOV, Bettina VOLLATH, Elena YONCHEVA
RENEW	Malik AZMANI, Sophia IN 'T VELD, Fabienne KELLER, Nathalie LOISEAU, Maite PAGAZAURTUNDÚA, Michal ŠIMEČKA, Ramona STRUGARIU, Dragoş TUDORACHE, Hilde VAUTMANS
GEENS/EFA	Patrick BREYER, Saskia BRICMONT, Damien CARÊME, Alice KUHNKE, Terry REINTKE, Tineke STRIK
THE LEFT	Clare DALY, Cornelia ERNST, Sira REGO, Miguel URBÁN CRESPO
NI	Laura FERRARA, Martin SONNEBORN

4	-
ID	Nicolas BAY, Jean-Paul GARRAUD, Marcel de GRAAFF
ECR	Assita KANKO

7	0
ID	Nicolaus FEST, Peter KOFOD, Annalisa TARDINO
ECR	Joachim Stanisław BRUDZIŃSKI, Jorge BUXADÉ VILLALBA, Nicola PROCACCINI, Jadwiga WIŚNIEWSKA

Teckenförklaring:

+ : Ja-röster

- : Nej-röster

0 : Nedlagda röster

3.12.2020

YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR KVINNORS RÄTTIGHETER OCH JÄMSTÄLLDHET MELLAN KVINNOR OCH MÄN

till utskottet för sysselsättning och sociala frågor

över genomförandet av rådets direktiv 2000/78/EG om inrättande av en allmän ram för likabehandling i ljuset av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (2020/2086(INI))

Föredragande av yttrande: Rosa Estaràs Ferragut

FÖRSLAG

Utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhet mellan kvinnor och män uppmanar utskottet för sysselsättning och sociala frågor att som ansvarigt utskott infoga följande förslag i det förslag till resolution som antas:

- A. Kvinnorna är värst drabbade av arbetslöshet, och i EU har i genomsnitt bara 48,3 procent av kvinnorna med funktionsnedsättning har ett arbete, jämfört med 53,3 procent av männen med funktionsnedsättning¹, samtidigt som enbart 20,7 procent av kvinnorna med funktionsnedsättning i EU har full sysselsättning, jämfört med 28,6 procent av männen med funktionsnedsättning².
- B. Statistiken visar att i genomsnitt 29,5 % av alla kvinnor med funktionsnedsättning i EU riskerar att hamna i fattigdom och socialt utanförskap, jämfört med 27,5 % av männen med funktionsnedsättning.³
- C. Grundläggande EU-värden håller på att undergrävas, vilket framgår av den studie⁴ som Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter genomfört, och nu tjugo år efter antagandet av direktivet om likabehandling i arbetslivet utsätts hbtj-personer fortfarande för diskriminering i arbetslivet.
- D. Kvinnor och flickor utsätts för olika former av diskriminering under hela livet, och de med funktionsnedsättning utsätts för diskriminering på flera grunder och på flera områden i livet på grund av både sitt kön och sin funktionsnedsättning, bland annat både direkt och indirekt diskriminering, diskriminering på grund av associering, avsaknad av

¹ Europeiska unionens statistik över inkomst- och levnadsvillkor (EU-Silc 2017).

² Europeiska jämställdhetsinstitutet (jämställdhetsindex 2019).

³ Europeiska unionens statistik över inkomst- och levnadsvillkor (EU-Silc 2018).

⁴ *A long way to go for LGBTI equality*, Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, 2020.

skälig anpassning och strukturell eller systemisk diskriminering.

- E. Denna diskriminering finns även inom utbildningen. De digitala och gröna omställningarna skapar efterfrågan på arbetstagare med alltmer specialiserade digitala och gröna färdigheter. Det finns fortfarande klyftor mellan könen inom den digitala utbildningen samt på den digitala arbetsmarknaden. Personer med funktionsnedsättning utestängs ofta från utbildning och följaktligen också från arbetsmarknaden och sysselsättningsmöjligheter, varför de har svårare att få heltidsanställning och den sysselsättnings- och lönerelaterade ojämlikheten förstärks. Det är oerhört viktigt att skapa större medvetenhet om frågan för att arbetsgivare och arbetstagare ska kunna agera och reagera på ett adekvat sätt utifrån sina kunskaper om vilka skyldigheter och rättigheter de har i fråga om icke-diskriminering.
- F. Det är framför allt kvinnorna som tar ansvar för hemmet, och de utgör den stora majoriteten av dem som drar omsorg om personer med funktionsnedsättning. Ensamstående mödrar som tar hand om barn med funktionsnedsättning löper stor risk för fattigdom och socialt utanförskap. Åldersdiskriminering drabbar alla åldersgrupper, tillsammans med möjliga stereotyper och hinder. Äldre kvinnor med funktionsnedsättning tar ofta ensam hand om andra familjemedlemmar med funktionsnedsättning. Detta får direkta konsekvenser för risken för att de hamnar i fattigdom och socialt utanförskap, påverkar deras tillgång till sysselsättning och deras utveckling i yrkeslivet och kan påverka deras arbetsförhållanden negativt.
1. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att systematiskt beakta intressena hos och rättigheterna för kvinnor och flickor med funktionsnedsättning i alla nationella handlingsplaner, strategier och politiska åtgärder, särskilt på områdena utbildning, sysselsättning och socialpolitik, med fokus på diskriminering på grund av kön och funktionsnedsättning.
 2. Europaparlamentet beklagar att ålder ofta ligger till grund för diskriminering i arbetslivet. Parlamentet anser att äldre kvinnor fortfarande ofta möts av stereotypa föreställningar och hinder på arbetsmarknaden, och efterlyser solidaritetsbaserad rättvisa mellan generationerna.
 3. Europaparlamentet betonar att transpersoner måste skyddas effektivt mot diskriminering i arbetslivet, och uppmanar medlemsstaterna att bekämpa diskriminering av transpersoner, särskilt inom sysselsättningen.
 4. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att undersöka möjligheten att i direktivet införa positiva åtgärder för grupper som utsätts för allvarlig och strukturell diskriminering, t.ex. romer.
 5. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att genomföra informationskampanjer mot diskriminering och att sprida tydlig information till arbetstagarna och befolkningen i allmänhet om deras rättigheter och skyldigheter, inbegripet rätten till arbete och anställning, med särskilt fokus på tillgänglighet, inbegripet tillgång till information och kommunikation, och skälig anpassning i enlighet med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, i syfte att undanröja alla fall av uttrycklig eller dold diskriminering och med målet att göra människor medvetna om hur man kan upptäcka, motverka och anmäla diskriminering, bland annat genom ett intersektionellt förhållningssätt till bekämpningen av olika former av diskriminering och tillgången till

den gällande diskrimineringslagstiftningen. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att utbyta bästa praxis på detta område och i samband med detta fokusera på de mest utsatta människorna, bland annat kvinnor funktionsnedsättning, och involvera arbetsmarknadsparterna, eftersom dessa former av diskriminering hämmar utnyttjandet av investeringar i och satsningar på allmän och yrkesinriktad utbildning och utgör ett hinder för karriärutvecklingen.

6. Europaparlamentet understryker att rätten att arbeta är en grundförutsättning för att kvinnor med funktionsnedsättning de facto ska åtnjuta lika rättigheter och ha möjligheter till ekonomiskt oberoende och ett givande yrkesliv. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att göra föranstaltningar, vidta positiva åtgärder och föra en adekvat politik för att säkerställa att flickor och kvinnor med funktionsnedsättning omfattas av samma regler som alla andra när det gäller tillträde till arbetsmarknaden, rekrytering och befordran, lika tillträde till fortbildning och omskolning, lika tillgång till krediter och andra produktionsresurser, lika lön för arbete av lika värde och samma möjligheter till delaktighet i beslutsfattandet som alla andra arbetstagare. Vidare uppmanar parlamentet medlemsstaterna att vidta åtgärder för att bekämpa diskriminering och trakasserier på arbetsplatsen, inbegripet sexuella trakasserier mot kvinnor med funktionsnedsättning, såsom handlingsplaner mot diskriminering på arbetsmarknaden, särskilt diskriminering på grund av kön, nationalitet, social bakgrund, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller könsidentitet, etniskt ursprung eller religion. Parlamentet uppmanar också medlemsstaterna att anta åtgärder mot trakasserier på arbetsplatsen mot personer med funktionsnedsättning. Dessutom betonar parlamentet att det behövs en funktionsrättsgaranti, med särskilda åtgärder för behoven hos kvinnor med funktionsnedsättning.
7. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att integrera rättigheterna för flickor och kvinnor med funktionsnedsättning i samband med utformningen och genomförandet av insatser för digital kompetens och livslångt lärande och därigenom bidra till lättillgängliga och icke-stereotypa utbildningssystem, med åtgärder för inkluderande utbildning som gör att flickor och kvinnor med funktionsnedsättning kan delta på arbetsmarknaden och som särskilt fokuserar på digitala färdigheter och livslångt lärande, samt att sörja för att flickor och kvinnor med funktionsnedsättning fritt kan välja studieområde, så att de kan välja yrke utifrån sina intressen och talanger utan att begränsas av bristande tillgänglighet, fördomar eller stereotyper, varvid deras sociala inkludering ökar.
8. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att utvärdera huruvida medlemsstaterna har detaljerade bestämmelser som gör att människor kan utnyttja sin rätt till mammaledighet, pappaledighet, föräldraledighet och omsorgsledighet och möjligheter till flexibla arbetsvillkor samt om dessa är anpassade till de varierande behoven bland mödrar med funktionsnedsättning, mödrar till barn med funktionsnedsättning eller långvariga sjukdomar eller mödrar som befinner sig i särskilda situationer, t.ex. i samband med prematura födselar. Parlamentet efterlyser mer ambitiösa åtgärder för främjande av männens jämlika roll som omsorgsgivare. Vidare uppmanar parlamentet medlemsstaterna att utarbeta nationella strategier till stöd för informella omsorgsgivare. Parlamentet insisterar på att det behövs lättillgänglig barnomsorg av hög kvalitet för att kvinnor ska kunna delta på lika villkor i arbetslivet.
9. Europaparlamentet påminner om att underlåtenhet att vidta rimliga anpassningsåtgärder

för kvinnor med funktionsnedsättning kan utgöra diskriminering enligt artiklarna 5 och 6 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, vilket också påpekats av FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

10. Europaparlamentet begär att det, i möjligaste mån, samlas in relevanta och exakta uppgifter om kön och variabeln funktionsnedsättning på arbetsmarknaden, liksom om dess sociala dimension, med målet att använda dessa uppgifter som grund för nationella och europeiska strategier avseende funktionsnedsättning, sysselsättning och jämställdhet.
11. Europaparlamentet ser fram emot utvärderingen av EU:s rådande handikappstrategi och kommissionens förslag om den framtida europeiska strategin för likabehandling av personer med funktionsnedsättning för nästa fleråriga period, som ska offentliggöras under 2021 och där man ska kombinera övergripande och riktade tillvägagångssätt och inbegripa ett starkt jämställdhetsperspektiv, bland annat genom strategier som främjar sysselsättning, fortbildning, arbetsförmedling, lika karriärmöjligheter, lika lön för arbete av lika värde, arbetsplatsanpassning och vidareutbildning, med särskild uppmärksamhet på digital inkludering av kvinnor med funktionsnedsättning och behovet av att säkerställa balans mellan arbete och privatliv.
12. Europaparlamentet uppmanar rådet att anta det övergripande diskrimineringsdirektivet och att inta ett intersektionellt förhållningssätt i all EU-politik och EU-lagstiftning mot diskriminering.
13. Europaparlamentet begär att man optimerar utnyttjandet av befintliga EU-finansieringsinstrument, till exempel programmet Rättigheter, jämlikhet och medborgarskap, för att främja tillgänglighet och icke-diskriminering och för att komma till rätta med de sysselsättningsrelaterade och socioekonomiska förhållandena för kvinnor med funktionsnedsättning. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att underlätta tillgången till finansiering för relevanta aktörer, inbegripet organisationer i civilsamhället och jämställdhetsorgan.
14. Europaparlamentet uppmanar också kommissionen och medlemsstaterna att vidta åtgärder, till exempel att optimera EU:s strukturfonder, för att uppmuntra och främja företag som anställer personer med funktionsnedsättning, i syfte att förbättra deras anställningsmöjligheter, samt att hjälpa personer med funktionsnedsättning att bli företagare, exempelvis genom att ta fram ett externt igenkännbart certifieringsmärke med målet att lyfta fram deras efterlevnad av reglerna och deras insatser och samtidigt ge dem möjlighet att dela med sig av de initiativ som de tagit för att uppnå detta.
15. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att ägna särskild uppmärksamhet åt upptäckt av våld mot flickor och kvinnor med funktionsnedsättning, i syfte att på lämpligt sätt identifiera och förebygga sådant våld.

INFORMATION OM ANTAGANDET I DET RÅDGIVANDE UTSKOTTET

Antagande	1.12.2020
Slutomröstning: resultat	+ : 31 - : 1 0 : 2
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Christine Anderson, Simona Baldassarre, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Annika Bruna, Margarita de la Pisa Carrión, Rosa Estaràs Ferragut, Frances Fitzgerald, Cindy Franssen, Heléne Fritzon, Lina Gálvez Muñoz, Lívia Járóka, Arba Kokalari, Alice Kuhnke, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Andželika Anna Mozdżanowska, Pina Picierno, Sirpa Pietikäinen, Samira Rafaela, Evelyn Regner, Diana Riba i Giner, María Soraya Rodríguez Ramos, Sylwia Spurek, Jessica Stegrud, Isabella Tovaglieri, Ernest Urtasun, Hilde Vautmans, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Chrysoula Zacharopoulou
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Lena Düpont, Elena Kountoura, Radka Maxová, Silvia Modig, Vera Tax

SLUTOMRÖSTNING MED NAMNUPPROP I DET RÅDGIVANDE UTSKOTTET

31	+
ECR	Andželika Anna Mozdżanowska
GUE/NGL	Elena Kountoura, Silvia Modig
ID	Simona Baldassarre, Annika Bruna, Isabella Tovaglieri
PPE	Lena Düpont, Rosa Estaràs Ferragut, Frances Fitzgerald, Cindy Franssen, Lívia Járóka, Arba Kokalari, Sirpa Pietikäinen, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska
Renew	Radka Maxová, Samira Rafaela, María Soraya Rodríguez Ramos, Hilde Vautmans, Chrysoula Zacharopoulou
S&D	Robert Biedroń, Viliija Blinkevičiūtė, Helène Fritzon, Lina Gálvez Muñoz, Pina Picierno, Evelyn Regner, Vera Tax
Verts/ALE	Alice Kuhnke, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek, Ernest Urtaşun

1	-
ID	Christine Anderson

2	0
ECR	Margarita de la Pisa Carrión, Jessica Stegrud,

Teckenförklaring:

+ : Ja-röster

- : Nej-röster

0 : Nedlagda röster

4.12.2020

YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR FRAMSTÄLLNINGAR

till utskottet för sysselsättning och sociala frågor

över genomförandet av rådets direktiv 2000/78/EG om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet i ljuset av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning
2020/2086(INI))

Föredragande av yttrande: Demetris Papadakis

FÖRSLAG

Utskottet för framställningar uppmanar utskottet för sysselsättning och sociala frågor att som ansvarigt utskott infoga följande förslag i det förslag till resolution som antas:

1. Europaparlamentet betonar att utskottet för framställningar tar emot ett stort antal framställningar om det bristande genomförandet av principen om likabehandling i fråga om tillgång till inkluderande utbildning, sysselsättning, yrkesutbildning, befordran och arbetsvillkor för personer med funktionsnedsättning, och det behövs därför ett mer sammansatt tillvägagångssätt. Parlamentet upprepar behovet av att göra webbportalen för framställningar mer tillgänglig, transparent och öppen för alla medborgare.
2. Europaparlamentet fördömer att personer med funktionsnedsättning enligt dessa framställningar fortsätter att ha många problem och att diskrimineras när det gäller tillgänglighet, deltagande i arbetslivet och rörlighet inom EU. Parlamentet anser att det är oacceptabelt att många arbetsgivare fortfarande inte vidtar lämpliga åtgärder för att komma till rätta med dessa problem, trots att sådana åtgärder är avgörande för en ekonomisk och social inkludering av hundra miljoner personer med funktionshinder i EU, och trots att artificiell intelligens, digital teknik, digitala verktyg och applikationer finns tillgängliga för att tillgodose de individuella behoven hos personer med funktionsnedsättning. Parlamentet betonar att en stor del av de tillgängliga mänskliga resurserna på så sätt utestängs. Parlamentet anser att distansarbete är ett viktigt sätt att öka sysselsättningsgraden för arbetstagare med funktionsnedsättning och främja en faktisk förändring av arbetsplatser så att de blir tillgängliga. Parlamentet betonar behovet av att samarbeta med den privata sektorn för att tillhandahålla lämpliga arbetsverktyg.
3. Europaparlamentet noterar att tillhandahållandet av skälig anpassning för personer med funktionshinder är ett av de viktigaste inslagen i direktivet och att kommissionen bör fortsätta att noggrant övervaka att direktivet införlivas korrekt i nationell lagstiftning.
4. Europaparlamentet beklagar djupt att diskriminering på grund av religion eller

övertygelse, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning kan undergräva uppnåendet av målen i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget).

5. Europaparlamentet upprepar sin uppmaning till medlemsstaterna att vidta särskilda åtgärder för att säkerställa full jämlikhet i praktiken i syfte att förebygga eller kompensera för sämre förutsättningar på grund av en funktionsnedsättning, med hänsyn till de möjligheter som artificiell intelligens erbjuder, och rekommenderar medlemsstaterna att säkerställa att sysselsättning för personer med funktionsnedsättning tas upp i deras nationella reformprogram. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att uppmuntra företag att i större utsträckning integrera personer med funktionsnedsättning i sina företag. Parlamentet efterlyser i detta sammanhang en förenkling av det ekonomiska och tekniska stödet för anställning av personer med funktionsnedsättning och en anpassning av rekryteringsförfarandena så att det blir lättare för personer med funktionsnedsättning att få tillgång till jobberbjudanden och ansökningsförfaranden. Parlamentet betonar behovet av att öka den förvärvsarbetande befolkningens digitala färdigheter och betonar att digitaliseringen kommer att bidra till ökad social delaktighet och hjälpa äldre och arbetstagare med funktionsnedsättning att stanna längre i arbetslivet.
6. Europaparlamentet beklagar djupt den ojämna och bristfälliga efterlevnaden av rådets direktiv 2000/78/EG i vissa medlemsstater, som inte lyckas att effektivt och enhetligt övervaka och sanktionera upprepade överträdelser av EU-rätten.
7. Europaparlamentet konstaterar att alla personers rätt till likställdhet inför lagen och skydd mot diskriminering utgör en universell rättighet som erkänns i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, de internationella konventionerna om medborgerliga och politiska rättigheter och om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter samt den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna, som alla medlemsstater har undertecknat. Parlamentet påminner om att Internationella arbetsorganisationens (ILO) konvention nr 111 förbjuder diskriminering i arbetslivet.
8. Europaparlamentet understryker att rådets direktiv 2000/78/EG inte innehåller någon definition av begreppet funktionsnedsättning och uppmanar medlemsstaterna att tolka EU-rätten på ett sådant sätt som skapar en grund för begreppet funktionsnedsättning som överensstämmer med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.
9. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att komplettera unionens diskrimineringslagstiftning, och välkomnar i detta avseende EU:s anslutning till FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Parlamentet påminner om att FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning är bindande för EU, dess institutioner och dess medlemsstater, vilka har en direkt skyldighet att genomföra den fullt ut, inbegripet dess artikel 27 om arbete och sysselsättning. Parlamentet betonar vikten av att uppdatera den rättsliga ramen för personer utan rättskapacitet, genom att anta beslutssystem med stöd och i syfte att i slutändan göra det möjligt för dem att praktiskt utöva sin rätt till anställning.
10. Europaparlamentet uppger att enligt artikel 6 i EU-fördraget bygger Europeiska unionen på principerna om frihet, demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna och de

grundläggande friheterna och på rättsstatsprincipen, vilka är gemensamma principer för alla medlemsstater, och att de grundläggande rättigheterna, såsom de garanteras i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och såsom de följer av medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner, utgör allmänna principer i EU-rätten

11. Europaparlamentet betonar att medlemsstaterna bör göra betydande ansträngningar inom fastställda tidsramar för att anpassa arbetsplatserna till de individuella behoven hos personer med funktionsnedsättning och förbättra deras tillgänglighet och för att tillgodose de särskilda behoven hos arbetstagare med funktionsnedsättning, så att man i den privata sektorn främjar en miljö som underlättar anställning av personer med alla typer av funktionsnedsättning på den öppna arbetsmarknaden. Parlamentet betonar vikten av en mer utbredd användning av modern teknik i detta syfte och insisterar på att en dialog mellan arbetsmarknadens parter bör främjas i syfte att uppnå likabehandling, även på lagstiftningsnivå där så är lämpligt, och genom ett kontinuerligt utbyte av bästa praxis, i synnerhet för att främja inkludering av kvinnor med funktionsnedsättning, personer från en missgynnad socioekonomisk bakgrund, nationella och språkliga minoriteter samt hbtq-personer med funktionsnedsättning. Parlamentet anser att relevant forskning bör göras tillgänglig på ett enkelt språk. Parlamentet anser i detta sammanhang att en stimulans- och belöningspolitik är effektiv när det gäller att förbättra arbetsplatsens tillgänglighet.
12. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att omgående, mot bakgrund av dessa systematiska efterlevnadsproblem, upprätta en effektiv övervakning av att direktivet efterlevs på alla nivåer i alla medlemsstater, att omedelbart inleda nödvändiga utredningar av eventuella överträdelser av direktivet och överträdelseförfaranden mot ansvariga medlemsstater, när så är lämpligt.
13. Europaparlamentet understryker betydelsen av tillgång till information för personer som utsätts för diskriminering. Parlamentet anser att medlemsstaterna måste vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att offren erbjuds och erhåller rimlig och tillgänglig juridisk rådgivning och bistånd i alla faser av det rättsliga förfarandet, inbegripet konfidentiell och personlig rådgivning samt känslomässigt, individuellt och moraliskt stöd av organ för främjande av likabehandling eller lämpliga medlare. Parlamentet uppmanar dessutom medlemsstaterna att bekämpa trakasserier och våld på arbetsplatsen som kränker en människas värdighet och/eller skapar en aggressiv stämning på arbetsplatsen.
14. Europaparlamentet välkomnar initiativ från kommissionen såsom Access City-priset och förespråkar initiativ på nationell, regional och lokal nivå.
15. Europaparlamentet uppmanar alla medlemsstater och kommissionen att vidta effektiva åtgärder, i samarbete med handikapporganisationer och arbetsmarknadens parter, för att åstadkomma social och ekonomisk integration av personer med funktionsnedsättning, öka kunskapen om deras rättigheter, dela forskning och god praxis och bekämpa arbetslösheten bland unga och äldre, eftersom arbetslöshet kan leda till fattigdom, psykisk ohälsa och hemlöshet. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att säkerställa tillgång för personer med funktionsnedsättning till utbildning av god kvalitet, skälig anpassning, sysselsättningsåtgärder såsom ungdomsgarantin och utbytesprogram såsom Erasmus +. Parlamentet upprepar vikten av att undvika segregerad sysselsättning och att

istället koppla personer med funktionsnedsättning till den öppna arbetsmarknaden och på så sätt ge dem möjlighet att få anställning inom ett område som de själva valt.

16. Europaparlamentet betonar att personer med funktionsnedsättning har en enorm potential och talang som inte får gå till spillo. Parlamentet påpekar att EU, med tanke på pandemins ekonomiska konsekvenser, bör utnyttja alla medborgares potential fullt ut.
17. Europaparlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att behålla eller anta åtgärder för att förebygga eller kompensera för nackdelar, stöder organisationer vars huvudsakliga syfte är att genomföra konkreta insatser för behovande, och anser att en analys från fall till fall av proportionaliteten och lönsamhetsberäkningar kommer att fortsätta att påverka vissa åtgärder som medlemsstaterna vidtar med hänvisning till positiv särbehandling.
18. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att fokusera mer på övergången från institutionella tjänster till lokal- och familjebaserade tjänster i enlighet med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och att ta itu med de brister som ombudsmannen konstaterat i ärende 1233/2019/MMO.
19. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att främja tillgång till sysselsättning och integration på arbetsmarknaden för alla arbetstagare oavsett ålder och att tillämpa åtgärder som rör kön, funktionsnedsättning, lön, utbildning, karriärutveckling samt arbetsmiljö för att skydda alla arbetstagare på arbetsplatsen.
20. Europaparlamentet påpekar att åtgärder mot diskriminering av åldersskäl i princip inte får göra någon åtskillnad mellan unga och äldre och att varje form av omotiverad åldersdiskriminering måste hanteras på vederbörligt sätt.
21. Europaparlamentet framhåller kvinnors roll som oftast huvudansvariga för barnen och personer i beroendeställning med funktionsnedsättning, och det faktum att kvinnor med funktionsnedsättning utsätts för dubbel diskriminering, vilket statistiskt sett har lett till högre arbetslöshet. Parlamentet understryker att detta har direkt inverkan på kvinnors möjligheter att komma in på arbetsmarknaden och att utvecklas yrkesmässigt, och att det kan ha negativa effekter på möjligheten till anställning. Parlamentet anser att kvinnor är de som oftast blir arbetslösa och utsätts för negativ diskriminering i arbetslivet, särskilt kvinnor som är gravida och mödrar, inbegripet kvinnor som ammar. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att främja forskning om detta, eftersom uppgifterna är knapphändiga, och att inrätta ett flexibelt system för föräldraledighet, med en anställningsgaranti för när föräldraledigheten är över, som är lika tillgänglig oavsett kön.
22. Europaparlamentet anser att många personer med funktionsnedsättning kan fungera som viktiga förebilder för oss alla och visa vad man kan uppnå om man vill och hur problem kan lösas. Parlamentet noterar att dessa utmaningar påverkar vissa kompetenser positivt, vilket framgår av de personer med funktionsnedsättning som sitter i ledningen för större organisationer.
23. Europaparlamentet konstaterar att vid genomförandet av principen om likabehandling, bör EU, i enlighet med artikel 3.2 i EU-fördraget, syfta till att undanröja bristande jämställdhet mellan kvinnor och män och att främja jämställdhet mellan dem, framför allt eftersom kvinnor ofta utsätts för flerfaldig diskriminering.

24. Europaparlamentet framhåller att det är betydligt vanligare att ensamstående föräldrar, framför allt ensamstående mödrar, tillhör gruppen fattiga förvärvsarbetande, och att alla åtgärder som vidtas bör fokusera på ensamstående föräldrar.
25. Europaparlamentet insisterar på en uppdatering och förnyelse av EU:s handikappstrategi efter 2020 i syfte att ytterligare minska ojämlikheter för personer med funktionsnedsättning och främja deras sociala och ekonomiska inkludering och anpassade självständighet, med beaktande av de utmaningar och svårigheter med anknytning till funktionsnedsättning som har uppstått på grund av covid-19-pandemin. Parlamentet noterar att regeringarnas isoleringsåtgärder samt distansarbete kan ha haft en negativ påverkan på personer med funktionsnedsättning, oavsett om de har fått vård i hemmet eller på en institution. Parlamentet betonar att man bör överväga ekonomiskt stöd till arbetsgivare som har anställda med funktionsnedsättning för att de ska få den utrustning som behövs för distansarbete.
26. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att garantera att EU-medel alltid används i enlighet med europeiska och internationella människorättsnormer och aldrig för att segregera – vare sig det gäller boende eller sysselsättning – personer med funktionsnedsättning, som inte har möjlighet att hitta en icke-institutionell bostad eller en oskyddad anställning.
27. Europaparlamentet betonar att de utmaningar som följer av covid-19-pandemin har haft en oproportionerlig effekt på personer med funktionsnedsättning. Parlamentet uppmanar regeringarna att beakta den inverkan som krav på isolering och distansarbete har på personer med funktionsnedsättning. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att ta itu med de problem som tas upp i Europaparlamentets resolution av den 8 juli 2020 om rättigheter för personer med intellektuell funktionsnedsättning under covid-19-krisen och i sin resolution av den 18 juni 2020 om ytterligare finansiering av biomedicinsk forskning om myalgisk encefalomyelit.

INFORMATION OM ANTAGANDET I DET RÅDGIVANDE UTSKOTTET

Antagande	3.12.2020
Slutomröstning: resultat	+: 30 -: 0 0: 4
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Alex Agius Saliba, Andris Ameriks, Marc Angel, Andrus Ansip, Margrete Auken, Jordan Bardella, Alexander Bernhuber, Markus Buchheit, Ryszard Czarnecki, Eleonora Evi, Agnès Evren, Gheorghe Falcă, Emmanouil Fragkos, Mario Furore, Gianna Gancia, Ibán García Del Blanco, Alexis Georgoulis, Peter Jahr, Radan Kanev, Stelios Kypouropoulos, Cristina Maestre Martín De Almagro, Dolors Montserrat, Ulrike Müller, Emil Radev, Sira Rego, Frédérique Ries, Monica Semedo, Massimiliano Smeriglio, Yana Toom, Loránt Vincze, Stefania Zambelli, Tatjana Ždanoka, Kosma Złotowski
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Demetris Papadakis

SLUTOMRÖSTNING MED NAMNUPPROP I DET RÅDGIVANDE UTSKOTTET

30	+
EPP	Alexander Bernhuber, Agnès Evren, Gheorghe Falcă, Peter Jahr, Radan Kanev, Stelios Kypouropoulos, Dolors Montserrat, Emil Radev, Loránt Vincze
S&D	Alex Agius Saliba, Andris Ameriks, Marc Angel, Ibán García Del Blanco, Cristina Maestre Martín De Almagro, Demetris Papadakis, Massimiliano Smeriglio
RENEW	Andrus Ansip, Ulrike Müller, Frédérique Ries, Monica Semedo, Yana Toom
GREENS/EFA	Margrete Auken, Tatjana Ždanoka
ECR	Ryszard Czarnecki, Emmanouil Fragkos, Kosma Złotowski
EUL/NGL	Alexis Georgoulis, Sira Rego
NI	Eleonora Evi, Mario Furore

0	-
-	-

4	0
ID	Jordan Bardella, Markus Buchheit, Gianna Gancia, Stefania Zambelli

Teckenförklaring:

+ : Ja-röster

- : Nej-röster

0 : Nedlagda röster

INFORMATION OM ANTAGANDET I DET ANSVARIGA UTSKOTTET

Antagande	27.1.2021
Slutomröstning: resultat	+: 47 -: 1 0: 4
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Atidzhe Alieva-Veli, Abir Al-Sahlani, Marc Angel, Dominique Bilde, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Sylvie Brunet, David Casa, Leila Chaibi, Margarita de la Pisa Carrión, Özlem Demirel, Klára Dobrev, Jarosław Duda, Estrella Durá Ferrandis, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Rosa Estaràs Ferragut, Nicolaus Fest, Loucas Fourlas, Cindy Franssen, Heléne Fritzon, Elisabetta Gualmini, Alicia Homs Ginel, France Jamet, Agnes Jongerius, Radan Kanev, Ádám Kósa, Stelios Kympouropoulos, Katrin Langensiepen, Miriam Lexmann, Elena Lizzi, Radka Maxová, Kira Marie Peter-Hansen, Dragoş Pîslaru, Manuel Pizarro, Dennis Radtke, Elżbieta Rafalska, Daniela Rondinelli, Mounir Satouri, Beata Szydło, Eugen Tomac, Romana Tomc, Yana Toom, Marie-Pierre Vedrenne, Nikolaj Villumsen, Marianne Vind, Maria Walsh, Stefania Zambelli, Tatjana Ždanoka, Tomáš Zdechovský
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Irena Joveva
Slutomröstning: närvarande suppleanter (art. 209.7)	Andrea Bocskor

SLUTOMRÖSTNING MED NAMNUPPROP I DET ANSVARIGA UTSKOTTET

47	+
ECR	Lucia Āuriš Nicholsonov
ID	Dominique Bilde, Elena Lizzi, Stefania Zambelli
NI	Daniela Rondinelli
PPE	Andrea Bocskor, David Casa, Jaroslaw Duda, Rosa Estars Ferragut, Loucas Fourlas, Cindy Franssen, Radan Kanev, dm Ksa, Stelios Kypouropoulos, Miriam Lexmann, Dennis Radtke, Eugen Tomac, Romana Tomc, Maria Walsh, Toms Zdechovsk
Renew	Atidzhe Alieva-Veli, Abir Al-Sahlani, Sylvie Brunet, Irena Joveva, Radka Maxová, Dragoš Pišlaru, Yana Toom, Marie-Pierre Vedrenne
S&D	Marc Angel, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkeviut, Milan Brglez, Klra Dobrev, Estrella Dur Ferrandis, Helne Fritzon, Elisabetta Gualmini, Alicia Homs Ginel, Agnes Jongerius, Manuel Pizarro, Marianne Vind
The Left	Leila Chaibi, Özlem Demirel, Nikolaj Villumsen
Verts/ALE	Katrin Langensiepen, Kira Marie Peter-Hansen, Mounir Satouri, Tatjana Źdanoka

1	-
ECR	Margarita de la Pisa Carrión

4	0
ECR	Elżbieta Rafalska, Beata Szydo
ID	Nicolaus Fest, France Jamet

Teckenförklaring:

+ : Ja-roster

- : Nej-roster

0 : Nedlagda roster